EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2021 06 04
COM(2021) 288 final

# KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

## *Direktyvos 2019/790/ES dėl autorių teisių bendrojoje skaitmeninėje rinkoje 17 straipsnio gairės*

# I. ĮVADAS

Pagal Direktyvos dėl autorių teisių bendrojoje skaitmeninėje rinkoje (Direktyvos 2019/790/ES, toliau – BSR direktyva[1]) 17 straipsnio 10 dalyje išdėstytus reikalavimu Komisija turi parengti gaires dėl 17 straipsnio taikymo, visų pirma dėl turinio dalijimosi internetu paslaugų teikėjų ir teisių turėtojų bendradarbiavimo. Gairėse atsižvelgiama į suinteresuotųjų šalių dialogus, surengtus bendradarbiaujant su valstybėmis narėmis, kad būtų aptarta geriausia turinio dalijimosi internetu paslaugų teikėjų ir teisių turėtojų bendradarbiavimo praktika, rezultatus.

Paskelbusi atvirą kvietimą pareikšti susidomėjimą Komisija suorganizavo šešis suinteresuotųjų šalių dialogų susitikimus nuo 2019 m. spalio mėn. iki 2020 m. vasario mėn. 2020 m. liepos 27 d. – rugsėjo 10 d. buvo vykdoma tikslinė rašytinė konsultacija suinteresuotųjų šalių dialogui užbaigti.

Šiomis gairėmis siekiama padėti valstybėms narėms teisingai ir suderintai į nacionalinę teisę perkelti 17 straipsnį, ypatingą dėmesį skiriant būtinybei užtikrinti pagrindinių teisių ir naudojimosi išimtimis ir apribojimais pusiausvyrą pagal 17 straipsnio 10 dalyje nustatytus reikalavimus. Gairės praverstų ir rinkos dalyviams, šiems laikantis 17 straipsnį įgyvendinančių nacionalinės teisės aktų reikalavimų.

Nors šis dokumentas nėra teisiškai įpareigojantis, Komisija jį oficialiai priėmė komunikato forma ir juo vykdomas Komisijai Sąjungos teisės aktų leidėjo pagal 17 straipsnio 10 dalį suteiktas įgaliojimas. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo priimtas sprendimas byloje C-401/19[2] darys poveikį valstybėms narėms įgyvendinant 17 straipsnį ir šioms gairėms. Priėmus šį sprendimą gaires gali tekti peržiūrėti.

# II. 17 STRAIPSNIS. SPECIALUS AUTORIŲ TEISIŲ LEIDIMAS IR ATSAKOMYBĖS TVARKA

17 straipsnyje numatyta speciali leidimų ir atsakomybės už autorių teises ir su jomis susijusias teises (toliau – autorių teisės) tvarka, taikoma tam tikriems informacinės visuomenės paslaugų teikėjams, kurie direktyvos 2 straipsnio 6 dalyje apibrėžiami kaip turinio dalijimosi internetu paslaugų teikėjai. Pagal anksčiau taikytą teisinę sistemą[3] šiems paslaugų teikėjams tenkanti su autorių teisėmis susijusi atsakomybė už naudotojų vykdomus veiksmus buvo neaiški. 17 straipsnis suteikia teisinio tikrumo dėl to, ar turinio dalijimosi internetu paslaugų teikėjai vykdo su autorių teisėmis susijusius veiksmus savo naudotojų vykdomų veiksmų atžvilgiu, taip pat suteikia teisinio tikrumo naudotojams.

[1] BSR direktyva skirta valstybėms narėms, kurios turi perkelti ją į savo nacionalinę teisę iki 2021 m. birželio 7 d.
[2] Lenkija prieš Tarybą ir Parlamentą.
[3] Direktyvos 2001/29/EB 3 straipsnis ir Direktyvos 2000/31/EB 14 straipsnis.

17 straipsnio tikslas – skatinti plėtoti teisių turėtojų ir turinio dalijimosi internetu paslaugų teikėjų licencijavimo rinką. Šiuo atžvilgiu 17 straipsnis sukuria teisių turėtojams teisinį pagrindą leisti naudoti savo kūrinius, kai juos įkelia turinio dalijimosi internetu paslaugų teikėjų naudotojai, taip padidinant jų galimybes suteikti licenciją ir gauti atlygį. Jame taip pat išdėstytos apsaugos priemonės, taikomos naudotojams, įkeliantiems savo turinį, kuriame gali būti autorių teisėmis ir gretutinėmis teisėmis saugomo trečiųjų šalių turinio.

17 straipsnio 1 ir 2 dalyse numatyta, kad turinio dalijimosi internetu paslaugų teikėjai, suteikdami prieigą prie autorių teisių saugomo turinio, kurį įkėlė jų naudotojai, atlieka su autorių teisėmis susijusį „viešo paskelbimo“ veiksmą, todėl turi gauti atitinkamų teisių turėtojų leidimą. Šiuo atveju 17 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad kai paslaugų teikėjai atlieka šiose nuostatose nurodytą viešo paskelbimo veiksmą, Direktyvos 2000/31/EB 14 straipsnio 1 dalyje nustatytas atsakomybės ribojimas[4] netaikomas.

17 straipsnis yra Direktyvos 2001/29/EB 3 straipsnio ir Direktyvos 2000/31/EB 14 straipsnio *lex specialis*. Juo nenustatoma nauja teisė Sąjungos autorių teisių teisėje. Greičiau juo visiškai ir konkrečiai reglamentuojamas „viešo paskelbimo“ veiksmas susiklosčius ribotoms aplinkybėms, kuriomis ši nuostata taikoma „šios Direktyvos tikslais“. Tai patvirtinta 64 ir 65 konstatuojamosiose dalyse. 64 konstatuojamojoje dalyje nustatyta, kad 17 straipsnis neturi poveikio turinio viešo paskelbimo arba padarymo viešai prieinamu sąvokai, nustatytai kituose Sąjungos teisės aktuose[5], ir neturi poveikio galimam Direktyvos 2001/29/EB 3 straipsnio 1 ir 2 dalių taikymui kitiems paslaugų teikėjams, kurie naudoja autorių teisėmis saugomą turinį. 65 konstatuojamojoje dalyje nustatyta, kad nors Direktyvos 2000/31 14 straipsnis netaikomas pagal 17 straipsnį tenkančiai atsakomybei, tai neturėtų daryti poveikio jo taikymui tokiems paslaugų teikėjams tikslais, kurie nepatenka į šios direktyvos taikymo sritį. Dėl 17 straipsnio *lex specialis* pobūdžio valstybės narės turėtų šią nuostatą įgyvendinti konkrečiai, o ne tiesiog kliautis Direktyvos 2001/29/EB 3 straipsnio įgyvendinimu nacionalinėje teisėje.

Jei pagal 17 straipsnio 1 ir 2 dalis leidimas nesuteikiamas, 17 straipsnio 4 dalyje numatyta speciali tvarka, pagal kurią turinio dalijimosi internetu paslaugų teikėjams konkrečiomis sąlygomis leidžiama išvengti atsakomybės dėl viešo paskelbimo veiksmo, kaip apibrėžta 17 straipsnio 1 dalyje. 66 konstatuojamojoje dalyje pažymėta, kad taikant šią specialią tvarką atsižvelgiama į tai, kad turinio dalijimosi internetu paslaugų teikėjai suteikia prieigą prie turinio, kurį įkelia ne jie, o jų naudotojai.

Šios konkrečios sąlygos turi būti aiškiai nustatytos nacionalinėje teisėje. 17 straipsnio 5 dalyje numatyta, kad vertinant, ar turinio dalijimosi internetu paslaugų teikėjai laikosi 17 straipsnio 4 dalyje nustatytų sąlygų, turi būti atsižvelgiama į proporcingumo principą. 17

[4] Pagal Komisijos pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl bendrosios skaitmeninių paslaugų rinkos (Skaitmeninių paslaugų akto), kuriuo iš dalies keičiama Direktyva 2000/31/EB, COM(2020) 825 *final*, Direktyvos 2000/31/EB 14 straipsnis keičiamas to reglamento 5 straipsniu. Pagal pasiūlymo dėl SPA 1 straipsnio 5 dalies c punktą ir 11 konstatuojamąją dalį šiuo reglamentu *nedaromas poveikis Sąjungos teisės normoms dėl autorių teisių ir susijusių teisių, kuriose įtvirtintos konkrečios taisyklės ir procedūros, kurios turėtų likti nepakitusios*.

[5] Pagal analogiją žr. C-114/15, 29 punktą.

straipsnio 6 dalyje taip pat numatyta skirtinga atsakomybės tvarka, tam tikromis sąlygomis taikoma naujiems paslaugų teikėjams.

17 straipsnio 7, 8 ir 9 dalyse išdėstytos visa apimančios taisyklės, kurias taip pat reikia aiškiai perkelti į nacionalinę teisę. 17 straipsnio 7, 8 ir 9 dalys suformuluotos kaip įpareigojimai pasiekti rezultatą. Dėl to valstybės narės savo įgyvendinančiuose įstatymuose turėtų užtikrinti, kad prieštaravimo kurioms nors kitoms 17 straipsnio ir visų pirma 17 straipsnio 4 dalies nuostatoms atveju pirmenybė būtų teikiama šiems įpareigojimams.

17 straipsnio 7 dalyje nustatyta, kad kai turinio dalijimosi internetu paslaugų teikėjai ir teisių turėtojai bendradarbiauja pagal 17 straipsnio 4 dalį siekdami išvengti turinio įkėlimo be leidimo, taip bendradarbiaujant neturi būti užkertamas kelias prieiti prie kūrinių ar kitų objektų, kuriuos naudotojai įkėlė nepažeisdami autorių ir gretutinių teisių.

17 straipsnio 8 dalyje numatyta, kad 17 straipsnio taikymas nelemia jokio bendro stebėjimo įpareigojimo. Be to, 17 straipsnio 9 dalyje numatyta, kad ši direktyva nedaro jokio poveikio teisėtam naudojimui, kaip antai naudojimui pagal Sąjungos teisėje nustatytas išimtis arba apribojimus, ir ją taikant neturi būti nurodoma pavienių naudotojų tapatybė ar tvarkomi asmens duomenys, išskyrus atvejus, kai laikomasi Direktyvos 2002/58/EB ir Reglamento (ES) 2016/679. 85 konstatuojamojoje dalyje papildomai nurodyta, kad tvarkant bet kokius asmens duomenis turėtų būti užtikrinamos pagrindinės teisės, įskaitant teisę į privatų ir šeimos gyvenimą ir teisę į asmens duomenų apsaugą ir jie turi būti tvarkomi laikantis Direktyvos 2002/58/EB ir Reglamento (ES) 2016/679. Įgyvendindamos 17 straipsnį valstybės narės turi laikytis Sąjungos duomenų apsaugos *acquis*, visų pirma atsižvelgdamos į galimas technologines priemones, kurių imasi paslaugų teikėjai bendradarbiaudami su teisių turėtojais pagal 17 straipsnio 4 dalį, ir į naudotojams skirtą skundų nagrinėjimo ir teisių gynimo mechanizmą, nurodytą 17 straipsnio 9 dalyje. Perkeldamos 17 straipsnį į nacionalinę teisę valstybės narės turėtų užtikrinti tinkamą šių taisyklių taikymą.

## III. 17 STRAIPSNYJE NURODYTI PASLAUGŲ TEIKĖJAI: 2 STRAIPSNIO 6 DALIS

17 straipsnis taikomas turinio dalijimosi internetu paslaugų teikėjams, kaip apibrėžta direktyvos 2 straipsnio 6 dalyje (pirmoje pastraipoje). Turinio dalijimosi internetu paslaugų teikėjas apibrėžtas kaip informacinės visuomenės paslaugos teikėjas, kurio pagrindinis arba vienas iš pagrindinių tikslų yra saugoti didelį kiekį autorių teisių saugomų kūrinių ar kitų saugomų objektų, kuriuos įkėlė jų naudotojai ir kuriuos jis tvarko ir reklamuoja pelno tikslais, ir suteikti prieigą prie jų visuomenei.

2 straipsnio 6 dalyje (antroje pastraipoje) nustatytas neišsamus paslaugų teikėjų ir (arba) paslaugų, kurios nėra turinio dalijimosi internetu paslaugų teikėjų teikiamos paslaugos, kaip apibrėžta šioje direktyvoje, ir todėl joms netaikomas 17 straipsnis, sąrašas. Tokios paslaugos, kuriam jis netaikomas, yra šios: „ne pelno internetinės enciklopedijos“, „ne pelno švietimo ir mokslinių duomenų saugyklos“, „atvirojo kodo programinės įrangos kūrimo ir dalijimosi platformos“, „elektroninių ryšių paslaugų teikėjai, kaip apibrėžta Direktyvoje (ES)

2018/1972“, „elektroninės prekyvietės“, „verslo įmonių viena kitoms teikiamos debesijos paslaugos“ ir „debesijos paslaugos, kuriomis naudotojams suteikiama galimybė įkelti savo turinį savoms reikmėms“.

Siekdamos suteikti teisinio tikrumo valstybės narės į savo įgyvendinančius įstatymus turėtų aiškiai įrašyti visą 2 straipsnio 6 dalyje (pirmoje pastraipoje) pateiktą „turinio dalijimosi internetu paslaugų teikėjo“ apibrėžtį ir aiškiai išskirti 2 straipsnio 6 dalies antroje pastraipoje išvardytus teikėjus nurodydamos, kad atsižvelgiant į 62 konstatuojamąją dalį šis neįtrauktų paslaugų teikėjų sąrašas nėra baigtinis. Valstybėms narės nesuteikiama galimybė keisti ribas, t. y. didinti apibrėžties taikymo sritį arba ją mažinti.

Be to, siekiant palengvinti aiškinimą, valstybėms narėms rekomenduojama perkelti į nacionalinę teisę ir taikyti skirtingus apibrėžties elementus atsižvelgiant į 61, 62 ir 63 konstatuojamąsias dalis, kuriose pateikiami svarbūs patikslinimai dėl paslaugų teikėjų, kuriems šis straipsnis taikomas arba netaikomas, rūšių. Kaip paaiškinta 62 konstatuojamojoje dalyje, 17 straipsnis skirtas tiems internetinių paslaugų teikėjams, kurie atlieka svarbų vaidmenį interneto turinio rinkoje konkuruodami su kitais tai pačiai auditorijai teikiamų internetinių turinio paslaugų teikėjais, tokiais kaip internetinių garso ir vaizdo tiesioginio transliavimo paslaugų teikėjai. 62 konstatuojamojoje dalyje taip pat nustatyta, kad paslaugų teikėjai, kurių pagrindinis tikslas yra dalyvauti vykdant arba palengvinti autorių teisės saugomo objekto piratavimo veiklą, neturėtų gauti naudos iš 17 straipsnyje numatyto atleidimo nuo atsakomybės mechanizmo[6].

Valstybės narės taip pat turėtų atkreipti dėmesį į tai, kad 63 konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad siekiant nustatyti, kuriems internetinių paslaugų teikėjams taikomas 17 straipsnis, būtina vertinti kiekvieną konkretų atvejį.

Paslaugų teikėjas turi atitikti kiekvieną apibrėžtyje pateiktą reikalavimą, kad jam būtų taikoma turinio dalijimosi internetu paslaugų teikėjo apibrėžtis ir 17 straipsnyje nustatyta tvarka:

- tai turi būti informacinės visuomenės paslauga, kaip apibrėžta Direktyvos (ES) 2015/1535 1 straipsnio 1 dalies b punkte[7];
- pagrindinis ar vienas iš pagrindinių tikslų turi būti:
    - saugoti ir visuomenei suteikti prieigą prie
    - didelio autorių teisių saugomų kūrinių ar kitų saugomų objektų,
    - kuriuos įkėlė jų naudotojai
    - ir kuriuos jis tvarko ir reklamuoja pelno tikslais, kiekio.

[6] Keli suinteresuotieji subjektai pabrėžė, kad valstybėms narėms taip pat svarbu į savo nacionalinę teisę perkelti šiuos 62 konstatuojamojoje dalyje nurodytus elementus.

[7] Informacinės visuomenės paslauga yra apibrėžta kaip *bet kuri informacinės visuomenės paslauga, t. y. paprastai už atlyginimą per atstumą, elektroninėmis priemonėmis ir asmeniškų paslaugų gavėjo prašymu teikiama paslauga.*

Informacinės visuomenės paslaugos „pagrindinis tikslas“ arba „vienas iš pagrindinių tikslų“ turėtų būti suprantamas kaip pagrindinė (arba viena iš pagrindinių) ar vyraujanti paslaugų teikėjo funkcija[8]. Siekiant užtikrinti perspektyvų „pagrindinio ar vieno iš pagrindinių tikslų“ vertinimą, jis turėtų būti neutralus technologijų ar verslo modelių požiūriu.

Paslaugų teikėjas turi „saugoti“ turinį ir prie saugomo turinio „suteikti prieigą visuomenei“. Sąvoka „saugoti“ reiškia turinio saugojimą ilgiau nei laikinai, o sąvoka „suteikti prieigą visuomenei“ yra susijusi su prieiga prie saugomo turinio, kuri suteikiama visuomenei.

Kalbant apie „didelį kiekį“, direktyvoje šios sąvokos kiekybinė išraiška nenumatyta. Valstybės narės savo nacionalinėje teisėje turėtų nenustatyti kiekybinės „didelio kiekio“ išraiškos, kad išvengtų teisinio susiskaidymo dėl galimai skirtingos skirtingose valstybėse narėse esančios paslaugų teikėjų veiklos apimties. Kaip paaiškinta 63 konstatuojamojoje dalyje, vertinimas, ar paslaugų teikėjas saugo *didelį* autorių teisių saugomų kūrinių ar kitų saugomų objektų, kuriuos įkėlė jo naudotojai, *kiekį*, turėtų būti atliekamas *atsižvelgiant į kiekvieną konkretų atvejį ir į elementų derinį, pavyzdžiui, paslaugos teikėjo auditoriją ir bendrą rinkmenų, kurias įkėlė naudotojai, skaičių*. Dėl to, norint informacinės visuomenės paslaugai taikyti 17 straipsnį, nepakaktų atsižvelgti tik į vieną iš minėtų elementų.

Galiausiai, tam, kad atitiktų šią apibrėžtį, informacinės visuomenės paslaugos teikėjas turinį, kurį įkėlė naudotojai, privalo tvarkyti ir reklamuoti *pelno tikslais*“. 63 konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad pelną iš įkelto turinio galima gauti tiesiogiai ar netiesiogiai jį tvarkant ir reklamuojant, siekiant pritraukti didesnę auditoriją, be kita ko, nustatant jo kategorijas ir naudojant tikslinę reklamą. Tikslo gauti pelno nederėtų laikyti savaime suprantamu dalyku dėl to, kad paslaugos teikėjas yra ekonominės veiklos vykdytojas, arba remiantis jo teisine forma. Tikslą gauti pelno reikia sieti su pelnu, gaunamu tvarkant ir reklamuojant naudotojų įkeltą turinį, siekiant pritraukti platesnę auditoriją, pavyzdžiui, bet ne tik, greta naudotojų įkelto turinio patalpinant reklaminį skelbimą. Paprasto naudotojų mokesčio jų turinio prieglobos veiklos išlaidoms padengti gavimo fakto[9] ar aukų iš visuomenės rinkimo nereikėtų laikyti tikslo gauti pelno požymiu[10]. Kaip paaiškinta 62 konstatuojamojoje dalyje, ši apibrėžtis netaikoma paslaugų teikėjams, kurių pagrindinis tikslas nėra suteikti naudotojams galimybę įkelti didelį autorių teisių saugomo turinio kiekį ir juo dalytis, siekiant gauti pelno iš tos veiklos. Jei informacinės visuomenės paslaugų teikėjas teikia daugiau kaip vieną paslaugą, reikėtų atidžiai vertinti kiekvieną paslaugą atskirai, siekiant nustatyti, kuriems paslaugų teikėjams taikomas 17 straipsnis, o kuriems – ne.

## IV. 17 STRAIPSNIO 1 ir 2 DALYS: LEIDIMAI

[8] Pavyzdžiui, kaip paaiškinta 63 konstatuojamojoje dalyje, elektroninėse prekyvietėse gali būti suteikta prieiga prie didelio autorių teisių saugomų kūrinių kiekio, bet tai nėra jų pagrindinė veikla (jų pagrindinė veikla – mažmeninė prekyba internetu).

[9] Taip gali būti mokslinių tyrimų archyvų atveju.

[10] Kelios naudotojams atstovaujančios organizacijos akcentavo būtinybę išsamiau paaiškinti šį punktą.

(i) Leidimų modeliai pagal 17 straipsnio 1 dalį

Turinio dalijimosi internetu paslaugų teikėjai turi gauti leidimą atlikti konkretų viešo paskelbimo arba padarymo viešai prieinamu veiksmą, nustatytą 17 straipsnio 1 dalyje. Sąvoka „leidimas“ direktyvoje neapibrėžta ir ją reikėtų aiškinti atsižvelgiant į 17 straipsnio tikslą ir uždavinį. 17 straipsnio 1 dalyje nenustatyta, kaip iš teisių turėtojų galima gauti leidimą. Iš tiesų, tiek 17 straipsnio 1 dalis, tiek atitinkama 64 konstatuojamoji dalis suformuluotos nenustatant apribojimo ir jose nurodomas „leidimas <...>, *be kita ko, [sudarant] licencinę sutartį*“. Valstybės narės gali numatyti skirtingus leidimų modelius, siekdamos „skatinti plėtoti licencijavimo rinką“, o tai yra vienas iš pagrindinių 17 straipsnio tikslų.

17 straipsnio 1 dalyje nurodomą viešą paskelbimą arba turinio padarymą viešai prieinamu derėtų suprasti ir kaip atgaminimo veiksmus, būtinus šiems veiksmams atlikti. Valstybės narės turinio dalijimosi internetu paslaugų gavėjams neturėtų numatyti įpareigojimo gauti leidimą atlikti atgaminimo veiksmus pagal 17 straipsnyje nustatytus reikalavimus.

Valstybės narės taip pat turėtų palikti galimybę teisių turėtojams nesuteikti leidimo turinio dalijimosi internetu paslaugų teikėjams, kaip išdėstyta 61 konstatuojamojoje dalyje, pagal kurią „*kadangi [...] neturėtų daryti poveikio sutarties laisvei, teisių turėtojai neturėtų būti įpareigoti suteikti leidimą arba sudaryti licencines sutartis*“[11].

Tam tikrais atvejais teisių turėtojai gali, pavyzdžiui, suteikti leidimą naudoti jų turinį teikiant tam tikras paslaugas mainais į duomenis ar reklamavimo veiklą. Leidimą galima suteikti ir nemokamai pagal „Creative Commons“ licenciją arba jį galima suteikti, kai teisių turėtojai įkelia savo turinį ar juo dalijasi teikiant turinio dalijimosi internetu paslaugas.

Valstybės narės taip pat skatinamos išlaikyti ar kurti savanoriškus mechanizmus, kurie palengvintų sutarčių tarp teisių turėtojų ir paslaugų teikėjų sudarymą. Pavyzdžiui, konkrečiais atvejais ar konkrečiuose sektoriuose galima svarstyti savanoriško tarpininkavimo mechanizmų galimybę, siekiant padėti šalims, norinčioms susitarti, bet patiriančioms sunkumų derybose.

Valstybės narės gali tenkintis atskiro ir savanoriško kolektyvinio licencijavimo sprendimais. Pavyzdžiui, suinteresuotųjų subjektų diskusijų metu paaiškėjo, kad šiandien muzikos sektoriuje tam tikri teisių turėtojai, pavyzdžiui, įrašų bendrovės, dažniausiai savo teisių ir turimų atlikėjų bei muzikos leidėjų, kurie turi autorių (dainų kūrėjų) teises, teisių licencijas suteikia tiesiogiai. Likusias autorių teises paprastai administruoja kolektyvinio administravimo organizacijos. Kolektyvinis licencijavimas plačiai naudojamas ir vaizduojamojo meno sektoriuje (išskyrus fotografijos), bet jis mažai paplitęs kino sektoriuje, kuriame labiau įprastos filmų prodiuserių naudojamos tiesioginės licencinės sutartys. Kai teisių turėtojai įgalioja KAO administruoti jų teises, tokios KAO gali sudaryti licencines sutartis dėl jų atstovaujamo repertuaro su turinio dalijimosi internetu paslaugų teikėjais

[11] Pagal 17 straipsnio 4 dalį taikoma speciali atsakomybės tvarka, kai leidimas nesuteikiamas, yra išsamiai aprašyta III.1 skirsnyje.

laikydamosi Direktyvoje 2014/26/ES nustatytų taisyklių. Taip kolektyvinės licencinės sutartys gali padėti lengviau gauti įvairių teisių turėtojų leidimus.

Konkrečiais atvejais ir konkrečiuose sektoriuose galima svarstyti išplėstos apimties kolektyvinių licencijų teikimą, jeigu jos atitinka visas ES teisėje, visų pirma direktyvos 12 straipsnyje, nustatytas sąlygas. Šiuos modelius visų pirma būtų galima taikyti, kai yra itin sudėtinga nustatyti visus teisių turėtojus ir kai atskirų teisių perdavimo sandorių su kiekvienu susijusiu teisių turėtoju išlaidos yra pernelyg didelės (45 konstatuojamoji dalis). Norėdamos leisti naudoti išplėstos apimties kolektyvines licencijas 17 straipsnio kontekste, valstybės narės turės perkelti šios direktyvos 12 straipsnį, kuriame numatytos su išplėstos apimties kolektyvinių licencijų naudojimu susijusios apsaugos priemonės. Išplėstos apimties kolektyvinių licencijų teikimo modeliai, kurie gali būti nustatyti nacionaliniu lygmeniu siekiant juos naudoti pagal 17 straipsnį, gali būti naudojami tik nacionaliniu mastu[12].

(ii) Su naudotojais susiję leidimai

Valstybės narės savo teisės aktuose turėtų aiškiai įgyvendinti 17 straipsnio 2 dalį, pagal kurią turinio dalijimosi internetu paslaugų teikėjams suteiktas leidimas turėtų apimti ir veiksmus, kuriuos atlieka i) ne komerciniais tikslais veikiantys naudotojai arba ii) naudotojai, kurių veikla neduoda didelių pajamų. Šia nuostata siekiama užtikrinti teisinį tikrumą kuo didesniam naudotojų skaičiui, kai jie įkelia autorių teisių saugomą turinį.

Remiantis šia nuostata, paslaugų teikėjams suteikiami leidimai turėtų apimti veiksmus (kuriems taikoma leidimo materialinė taikymo sritis), kuriuos atlieka vienai iš šių dviejų kategorijų priklausantys naudotojai (veikiantys ne komerciniu pagrindu *arba* negaunantys didelių pajamų). Pirma situacija galėtų būti susijusi su turinio dalijimusi nesiekiant pelno, pavyzdžiui, kai naudotojai įkelia namų vaizdo įrašą, kuriame fone skamba muzika. Antrai situacijai būtų galima priskirti, pavyzdžiui, naudotojus, įkeliančius mokomuosius įrašus su muzika ar vaizdais ir gaunančius nedaug reklamos pajamų. Naudotojas turi atitikti bet kurią vieną iš šių sąlygų, kad jam būtų suteiktas leidimas. Kita vertus, komerciniu pagrindu veikiantiems ir (arba) dideles pajamas iš įkeliamo turinio gaunantiems naudotojams toks leidimas nebūtų taikomas ar jų neapimtų (nebent šalys sutartyje aiškiai susitaria apimti šiuos naudotojus).

Įgyvendindamos „didelių pajamų“ sąvoką valstybės narės neturėtų nustatyti kiekybinių ribų. Šią sąvoką reikėtų vertinti kiekvienu konkrečiu atveju vadovaujantis visomis nagrinėjamos naudotojo veiklos aplinkybėmis.

Valstybės narės turėtų įgyvendinti 17 straipsnio 2 dalyje nurodytą leidimo sąvoką, atsižvelgdamos į 69 konstatuojamąją dalį, pagal kurią turinio dalijimosi internetu paslaugų teikėjai neturi gauti atskiro leidimo, kai teisių turėtojai yra aiškiai suteikę naudotojams

[12] Kaip numatyta 12 straipsnio 6 dalyje, 2021 m. Komisija pateiks ataskaitą dėl išplėstos apimties kolektyvinių licencijų naudojimo.

leidimą įkelti konkretų turinį. Šiais atvejais viešo paskelbimo veiksmas, įskaitant padarymo viešai prieinamu veiksmą, leidžiamas, jei patenka į teisių turėtojo suteikto leidimo taikymo sritį. Teisių turėtojai galėtų būti skatinami teikti informaciją paslaugų teikėjams apie jau suteiktus atskirus leidimus. 69 konstatuojamojoje dalyje taip pat nurodyta, kad neturėtų būti daroma turinio dalijimosi internetu paslaugų teikėjams palanki prielaida, kad naudotojai visais atvejais gavo visus būtinus leidimus, susijusius su jų įkeliamu turiniu.

Siekdamos didinti teisinį tikrumą, valstybės narės galėtų skatinti ir turinio dalijimosi internetu paslaugų teikėjus, ir teisių turėtojus teikti naudotojams informaciją apie turinį, kuriam taikomi teisių turėtojų leidimai, kad visi suinteresuotieji asmenys galėtų nuspręsti, kuriais būdais geriausia pranešti apie tai, kad leidimas yra suteiktas. Toks skaidrumas galėtų padėti išvengti teisėto naudojimo blokavimo rizikos (žr. VI skirsnį).

## V. 17 STRAIPSNIO 4 DALIS. SPECIALUS ATSAKOMYBĖS MECHANIZMAS NESANT LEIDIMO

17 straipsnio 4 dalyje nustatytas specialus atsakomybės mechanizmas taikomas tik nesant leidimo turinio dalijimosi internetu paslaugų teikėjams atlikti viešo paskelbimo veiksmus, susijusius su jų naudotojų veiksmais pagal 17 straipsnio 1 dalyje nustatytus reikalavimus. Dėl to kuo daugiau suteikiama leidimų pagal 17 straipsnio 1 ir 2 dalis, tuo rečiau bus naudojamas 17 straipsnio 4 dalyje nustatytas mechanizmas.

17 straipsnio 4 dalyje nustatytos trys kumuliatyvios sąlygos, kuriomis, gindamiesi nuo atsakomybės, gali pasinaudoti paslaugų teikėjai. Jie turi įrodyti, kad a) dėjo visas pastangas leidimui gauti; b) vadovaudamiesi aukštais pramonės profesinio atidumo standartais, dėjo visas pastangas, kad užtikrintų konkrečių kūrinių ir kitų objektų, dėl kurių teisių turėtojai paslaugų teikėjams suteikė aktualios ir reikalingos informacijos, neprieinamumą, ir c) gavę pakankamai pagrįstą teisių turėtojų pranešimą, operatyviai veikė, kad savo interneto svetainėse panaikintų prieigą prie turinio, apie kurį pranešta, arba pašalintų jį iš savo interneto svetainių, ir dėjo visas pastangas, kad užkirstų kelią kūrinių, apie kuriuos pranešta, įkėlimui ateityje.

17 straipsnio 4 dalis yra susijusi su proporcingumo principu, numatytu 17 straipsnio 5 dalyje, kurioje nustatyta, kad galima, be kita ko, atsižvelgti į šiuos elementus:

(a) paslaugos tipą, auditoriją ir apimtį, taip pat į kūrinių ar kitų objektų, kuriuos įkėlė paslaugų naudotojai, tipą ir
(b) tinkamų ir efektyvių priemonių prieinamumą paslaugų teikėjams ir tų priemonių sąnaudas.

„Visų pastangų“ sąvoka nėra apibrėžta ir nėra jokios nuorodos į nacionalinę teisę, dėl to tai yra nepriklausoma ES teisės sąvoka, kurią valstybės narės turėtų perkelti vadovaudamosi šiomis gairėmis ir aiškinti atsižvelgdamos į 17 straipsnio tikslą ir uždavinius bei į viso straipsnio tekstą.

Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad vertinant, ar turinio dalijimosi internetu paslaugų teikėjai dėjo visas pastangas pagal 17 straipsnio 4 dalies a ir b punktus ir įvykdė 17 straipsnio 4 dalies c punkte nustatytas sąlygas, būtų atsižvelgiama į proporcingumo principą, kaip nustatyta 17 straipsnio 5 dalyje. Tai visų pirma aktualu siekiant apsaugoti paslaugų teikėjų laisvę vykdyti veiklą.

Valstybės narės taip pat turėtų atsižvelgti į tai, kad 17 straipsnio 4 dalis yra susijusi su 17 straipsnio 7 dalyje nurodytais įpareigojimais, kad užtikrintų, jog paslaugų teikėjų ir teisių turėtojų bendradarbiavimas nedarytų poveikio teisėtam naudojimui, ir 17 straipsnio 8 dalyje nustatytais įpareigojimais, pagal kuriuos 17 straipsnio nederėtų perkelti į nacionalinę teisę ar taikyti įvedant kokį nors bendrą stebėjimo įpareigojimą. 17 straipsnio 4 dalis taip pat susijusi su 17 straipsnio 9 dalyje nustatytu visa apimančiu įpareigojimu, pagal kurį ši direktyva negali daryti jokio poveikio teisėtam naudojimui. IV skirsnyje paaiškinta, kaip geriausia praktiškai užtikrinti, kad būtų dedamos visos pastangos.

## 1. VISOS PASTANGOS GAUTI LEIDIMĄ (17 STRAIPSNIO 4 DALIES A PUNKTAS)

Pirmoje 17 straipsnio 4 dalies a punkte nustatytoje sąlygoje teigiama, kad turinio dalijimosi internetu paslaugų teikėjai turėtų atsakyti už neteisėtus autorių teisėmis ir gretutinėmis teisėmis saugomo turinio viešo paskelbimo veiksmus, įskaitant padarymą viešai prieinamu, nebent jie įrodo, kad jie dėjo visas pastangas leidimui gauti.

Paslaugų teikėjų veiksmus siekiant surasti teisių turėtojus ir (arba) su jais bendrauti reikia vertinti kiekvienu konkrečiu atveju, norint nustatyti, ar tie veiksmai sudaro visas pastangas leidimui gauti. Pavyzdžiui, derėtų atsižvelgti į tokius elementus, kaip konkreti rinkos praktika skirtinguose sektoriuose (pvz., ar kolektyvinis administravimas yra paplitusi praktika, ar ne) arba priemonės, kurių valstybės narės galėjo imtis, kad palengvintų leidimų gavimo procesą, pavyzdžiui, savanoriško tarpininkavimo mechanizmai.

Norėdami įrodyti, kad dėjo visas pastangas, paslaugų teikėjai turėtų bent jau aktyviai bendrauti su teisių turėtojais, kurių tapatybę ir buvimo vietą galima lengvai nustatyti, visų pirma su tais, kurie turi platų kūrinių ar kitų objektų asortimentą. Visų pirma minimaliu visiems turinio dalijimosi internetu paslaugų teikėjams keliamu reikalavimu derėtų laikyti aktyvų susisiekimą su kolektyvinio administravimo organizacijomis, veikiančiomis pagal Direktyvos 2014/26/ES nuostatas, siekiant gauti leidimą.

Taip pat, laikantis proporcingumo principo ir atsižvelgiant į naudotojų įkelto turinio apimtį ir įvairovę, nereikėtų tikėtis, kad paslaugų teikėjai aktyviai ieškos teisių turėtojų, kurių nustatyti nėra lengva pagal jokias pagrįstas normas. Siekdamos palengvinti teisių turėtojų tapatybės nustatymą ir leidimų suteikimo procesą, valstybės narės gali skatinti kurti teisių turėtojų registrus, kuriais galėtų naudotis turinio dalijimosi internetu paslaugų teikėjai laikydamiesi duomenų apsaugos taisyklių, kai taikoma.

Pastangas susisiekti su teisių turėtojais dėl reikiamų leidimų gavimo reikėtų vertinti kiekvienu konkrečiu atveju, atsižvelgiant visų pirma į paslaugos apimtį ir auditoriją bei skirtingus viešai skelbiamo turinio tipus, įskaitant konkrečias situacijas, kai teikiant paslaugą

kai kurių tipų turinys gali pasirodyti labai retai. Nors galima tikėtis, kad didelę auditoriją turintys dideli paslaugų teikėjai keliose ar visose valstybėse narėse susisieks su daugeliu teisių turėtojų siekdami gauti leidimus, tikėtina, kad ribotą ar nacionaliniu mastu auditoriją turintys mažesni paslaugų teikėjai aktyviai susisieks tik su atitinkamomis KAO ir galimai su keliais kitais lengvai nustatomais teisių turėtojais. Šie mažesni paslaugų teikėjai turėtų užtikrinti, kad kiti teisių turėtojai galėtų lengvai su jais susisiekti, pavyzdžiui, savo interneto svetainėje pateikdami aiškius kontaktinius duomenis ar tam skirtas priemones. Jie turėtų bendrauti su visais teisių turėtojais ir su jais susisiekti, kad pasiūlytų licenciją.

17 straipsnio 6 dalyje numatoma speciali atsakomybės tvarka, taikoma turinio dalijimosi internetu paslaugų gavėjams, kurių metinė apyvarta nesiekia 10 mln. EUR (žr. IV skirsnį). Tačiau šie konkretūs turinio dalijimosi internetu paslaugų gavėjai vis tiek turi dėti visas pastangas leidimui gauti pagal 17 straipsnio 4 dalies a punkte išdėstytus reikalavimus. Dėl to svarbu vertinti kiekvieną konkretų atvejį siekiant užtikrinti, kad šis startuoliams keliamas įpareigojimas jiems neužkrautų neproporcingos naštos.

Paslaugų teikėjui susisiekus su teisių turėtoju, bet šiam atsisakius pradėti derybas dėl leidimo, susijusio su jo turiniu, suteikimo ar atmetus pagrįstus sąžiningai pateiktus pasiūlymus, reikėtų laikyti, kad paslaugų teikėjas įvykdė įpareigojimą dėti visas pastangas pagal 17 straipsnio 4 dalies a punkte nustatytus reikalavimus. Tačiau paslaugų teikėjas vis tiek turėtų įrodyti, kad dėjo visas pastangas 17 straipsnio 4 dalies b ir c punktų tikslais, tam, kad nebūtų atsakingas tuo atveju, jei jo paslaugos virtualioje erdvėje yra be leidimo įkelto turinio.

Turinio dalijimosi internetu paslaugų teikėjai turėtų bendrauti su tais teisių turėtojais, kurie nori pasiūlyti su jų turiniu susijusį leidimą, neatsižvelgdami į tai, ar jų turinio tipas (pvz., muzika, garso ir vaizdo turinys, vaizdai, tekstas) yra dominuojantis, ar rečiau pasitaikantis paslaugų teikėjo interneto svetainėje (pvz., dalijimosi vaizdo medžiaga platformai skirti vaizdai ar tekstas).

Tačiau laikantis proporcingumo principo, vertinant visas pastangas leidimui gauti, derėtų atsižvelgti į turinio kiekį ir tipą, įskaitant tai, ar jis paslaugų teikėjo interneto svetainėje yra dominuojantis, ar ne.

Atsižvelgiant į 61 konstatuojamąją dalį, kai deramasi dėl licencinių sutarčių, jos turėtų būti sąžiningos ir išlaikyti tinkamą abiejų šalių pusiausvyrą. Teisių turėtojai ir turinio dalijimosi internetu paslaugų turėtojai turėtų siekti kuo greičiau sudaryti sutartį. 61 konstatuojamojoje dalyje taip pat teigiama, kad teisių turėtojai turėtų gauti tinkamą atlygį už savo saugomų kūrinių ar kitų objektų naudojimą.

Dėl to visų pastangų sąvoka turėtų apimti ir turinio dalijimosi internetu paslaugų teikėjų dedamas pastangas sąžiningai vykdyti derybas ir sudaryti sąžiningas licencines sutartis bendradarbiaujant su teisių turėtojais. Šiuo tikslu paslaugų teikėjai turėtų su teisių turėtojais elgtis skaidriai kriterijų, kuriais jie ketina naudotis, siekdami nustatyti sutartyje nurodytą turinį ir atlygį už jį, atžvilgiu, visų pirma tais atvejais, kai paslaugų teikėjai naudoja turinio atpažinimo technologiją norėdami pranešti apie licencijuojamo turinio naudojimą, ir kiek įmanoma susitarti su teisių turėtojais.

Gali būti laikoma, kad paslaugų teikėjai, kurie atsisakė gauti sąžiningai pasiūlytą ir tinkamą šalių pusiausvyrą išlaikančią licenciją, nedėjo visų pastangų leidimui gauti. Kita vertus, nederėtų reikalauti, kad paslaugų teikėjai priimtų pasiūlymus sudaryti nesąžiningas ir šalių pusiausvyros nepalaikančias sutartis. Klausimas, kas yra sąžiningos sąlygos ir tinkama šalių pusiausvyra, nustatomas kiekvienu konkrečiu atveju.

Deryboms dėl teisių licencijų su KAO taikomas Direktyvos 2014/26/ES 16 straipsnyje nustatytas įpareigojimas, įskaitant būtinybę rengti sąžiningas derybas ir taikyti remiantis objektyviais ir nediskriminuojančiais kriterijais nustatytus tarifus[13].

## 2. „VISOS PASTANGOS“ UŽTIKRINTI KONKRETAUS SAUGOMO TURINIO NEPRIEINAMUMĄ (17 STRAIPSNIO 4 DALIES B PUNKTAS)

Antra 17 straipsnio 4 dalyje nustatyta sąlyga – nesant leidimo, turinio dalijimosi internetu paslaugų teikėjai turėtų atsakyti už viešo paskelbimo veiksmus, įskaitant padarymą viešai prieinamu jų naudotojams, nebent jie įrodo, kad vadovaudamiesi aukštais pramonės profesinio atidumo standartais dėjo visas pastangas, kad užtikrintų konkrečių kūrinių ir kitų objektų, dėl kurių teisių turėtojai jiems suteikė aktualios ir reikalingos informacijos, neprieinamumą (toliau – aktuali ir reikalinga informacija).

Įgyvendindamos 17 straipsnio 4 dalies b punktą savo nacionalinėje teisėje, valstybės narės turėtų atsižvelgti į tai, kad šiai sąlygai taikomas 17 straipsnio 5 dalyje numatytas proporcingumo principas.

Laikantis 17 straipsnio 4 dalies b punkte nustatytų reikalavimų, visas pastangas reikia dėti tik siekiant užtikrinti konkrečių kūrinių ir kitų objektų, dėl kurių teisių turėtojai paslaugų teikėjams suteikė „aktualios ir reikalingos informacijos“, neprieinamumą. 66 konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad teisių turėtojams nepateikus tokios informacijos, atitinkančios 17 straipsnio 4 dalyje išdėstytų reikalavimų, turinio dalijimosi internetu paslaugų teikėjai už be leidimo įkeltą turinį neatsako. Nepateikus šios informacijos turinio dalijimosi internetu paslaugų teikėjai veiksmų atlikti negali. Dėl to, siekiant užtikrinti 17 straipsnio 4 dalies b punkte išdėstytų reikalavimų veiksmingumą, būtinas turinio dalijimosi internetu paslaugų teikėjų ir teisių turėtojų bendradarbiavimas.

Valstybės narės turėtų perkelti „aktualios ir reikalingos informacijos“ sąvoką laikydamosi šių gairių ir 17 straipsnyje nustatytų tikslų. Vertinti, ar bet kokia teisių turėtojų pateikta informacija yra ir „aktuali“, ir „reikalinga“, reikėtų kiekvienu konkrečiu atveju. Taip pat teisių turėtojai turėtų turėti galimybę šią informaciją pateikti per jų įgaliotus trečiuosius asmenis.

Atsižvelgiant į 17 straipsnio 4 dalies b punktą, aktuali ir reikalinga informacija turėtų būti pateikta iš anksto.

[13] Tačiau šis įpareigojimas nedraudžia KAO novatoriško turinio paslaugų teikėjams teikti individualiai pritaikytų licencijų – tai yra svarbus derybų su naujais turinio dalijimosi internetu paslaugų teikėjais elementas.

17 straipsnio 4 dalies b punktą reikėtų įgyvendinti technologiniu požiūriu neutraliu ir perspektyviu būdu. Dėl to valstybės narės savo įgyvendinančiuose įstatymuose neturėtų paslaugų teikėjų priversti naudoti technologinio sprendimo ar nustatyti įpareigojimą naudoti bet kurį konkretų technologinį sprendimą, kad šie įrodytų dėję visas pastangas.

Dedami visas pastangas, kad įgyvendintų bet kokius atitinkamus sprendimus, kuriais siekiama užtikrinti konkretaus be leidimo įkelto turinio, dėl kurio buvo suteikta aktuali ir reikalinga informacija, neprieinamumą, turinio dalijimosi internetu paslaugų teikėjai turi veikti vadovaudamiesi aukštais pramonės profesinio atidumo standartais. Kaip pabrėžta 66 konstatuojamojoje dalyje, vertinant, ar atitinkamas paslaugų teikėjas dėjo visas pastangas, *„reikėtų atsižvelgti į tai, ar paslaugų teikėjas ėmėsi visų priemonių, kurių rūpestingas veiklos vykdytojas imtųsi, kad užkirstų kelią neteisėtai naudojamų kūrinių ar kitų objektų prieinamumui savo interneto svetainėje, atsižvelgiant į geriausią sektoriaus praktiką ir priemonių, kurių buvo imtasi atsižvelgiant į visus susijusius veiksnius ir pokyčius, veiksmingumą“*.

Dėl to siekiant nustatyti, ar turinio dalijimosi internetu paslaugų teikėjas dėjo visas pastangas laikydamasis aukštų pramonės profesinio atidumo standartų, itin svarbu tam tikru laiku patikrinti rinkoje galiojančią pramonės praktiką. Tai apima technologijos ar konkrečių technologinių sprendimų naudojimą. Kaip paaiškinta 66 konstatuojamojoje dalyje, *„visi veiksmai, kurių imasi paslaugų teikėjai, turėtų būti veiksmingi siekiant tikslų“*. Tačiau turinio dalijimosi internetu paslaugų teikėjams turėtų būti palikta galimybė patiems rinktis technologiją ar sprendimą, kuriais jie turėtų naudotis konkrečiu atveju vykdydami įpareigojimą dėti visas pastangas.

Šiomis gairėmis nesiekiama rekomenduoti naudoti kokią nors konkrečią technologiją ar sprendimą. Teisių turėtojams ir paslaugų teikėjams turėtų būti palikta laisvės susitarti dėl abipusiai patogaus bendradarbiavimo siekiant užtikrinti be leidimo įkelto turinio neprieinamumą. Tikėtina, kad šie susitarimai ilgainiui gali keistis, jei yra grindžiami technologija. Iš esmės, naudojant technologiją, pavyzdžiui, turinio atpažinimą, savaime neturėtų kilti reikalavimas nustatyti turinį įkeliančių naudotojų tapatybę, bet, jei taikoma, reikia laikytis atitinkamų duomenų apsaugos taisyklių, įskaitant duomenų kiekio mažinimo ir tikslo apribojimo principus.

Dabartinės rinkos praktikos atžvilgiu Komisijos surengto suinteresuotųjų šalių dialogo metu paaiškėjo, kad šiuo metu bent jau didžiausi turinio dalijimosi internetu paslaugų teikėjai – ir kai tai susiję su tam tikrų tipų turiniu – dažnai naudoja turinio atpažinimo technologiją autorių teisių saugomo turinio naudojimui administruoti. Panašu, kad paslaugų teikėjai plačiai naudoja turinio atpažinimo pagal identifikacinės žymos technologiją vaizdo ir garso turinio srityje[14]. Tačiau šios konkrečios technologijos nederėtų laikyti rinkos standartu visų pirma mažesnių paslaugų teikėjų atžvilgiu.

14 Ši technologija veikia naudojant teisių turėtojų kūrinio identifikacinę žymą, kuri tikrinama pagal į paslaugos virtualią erdvę naudotojų įkeltą turinį.

Suinteresuotųjų šalių dialoge buvo minimos ir kitos technologijos, leidžiančios nustatyti be leidimo įkeltą turinį. Jos apima maišą[15], žymėjimą vandens ženklais[16], metaduomenų naudojimą[17], reikšminių žodžių paiešką[18] ar skirtingų technologijų derinį. Kai kurie paslaugų teikėjai sukūrė vidaus sprendimų, o kiti įsigyja trečiųjų šalių paslaugas. Dėl to daugeliu atvejų tikimasi, kad paslaugų teikėjai, siekdami įvykdyti savo pareigą pagal 17 straipsnio 4 dalies b punkte nustatytus reikalavimus, rinksis skirtingas technologines priemones (ar jomis tenkinsis toliau).

Vertinti, ar turinio dalijimosi internetu paslaugų teikėjas dėjo „visas pastangas“ pagal b punkto nuostatas, kai tai susiję su konkrečiu saugomu turiniu, dėl kurio iš anksto buvo suteikta aktuali ir reikalinga informacija, reikėtų kiekvienu konkrečiu atveju atsižvelgiant į 17 straipsnio 5 dalyje nustatytą proporcingumo principą ir laikantis 17 straipsnio 7–9 dalių nuostatų. Praktikoje tai reiškia, kad nereikėtų tikėtis, kad turinio dalijimosi internetu paslaugų teikėjai taikys brangiausius ar sudėtingiausius sprendimus, jei tai būtų neproporcinga atsižvelgiant į jų konkretų atvejį. Tai taikoma ir tais atvejais, kai atitinkami teisių turėtojai nurodo, kad konkretaus turinio prieinamumas jiems sukeltų didelę žalą, kaip paaiškinta VI skirsnyje. Be to, kaip paaiškinta 66 konstatuojamojoje dalyje, neatmetama galimybė, kad kai kuriais atvejais neteisėto turinio naudojimo galima išvengti tik gavus teisių turėtojų pranešimą[19]. Tai, pavyzdžiui, galėtų būti proporcinga, kai rinkoje nėra lengvai prieinamos turiniui tinkančios technologijos arba ji atitinkamu metu nėra įdiegta.

Valstybės narės turėtų apsvarstyti šiuos elementus:

- Paslaugos tipas, apimtis ir auditorija: galima tikėtis, kad didelę auditoriją turintys didesni paslaugų teikėjai įdiegs pažangesnius sprendimus ir (arba) technologijas, palyginti su kitais paslaugų teikėjais, turinčiais ribotas auditorijas ir mažiau išteklių. Būtų labiau proporcinga tikėtis, kad mažesni paslaugų teikėjai taikys paprastesnius sprendimus (pvz., metaduomenis ar reikšminių žodžių paiešką) tol, kol šie sprendimai nesukels turinio perteklinio blokavimo, kuris prieštarauja 7 ir 9 dalims.

- Reikėtų apsvarstyti ir tinkamų bei veiksmingų priemonių prieinamumą ir susijusias išlaidas, pavyzdžiui, kai paslaugų teikėjai perka sprendimus iš trečiųjų šalių ir (arba)

[15] *Maiša* – tai metodas, kai failas transformuojamas į skaitmenų grandinę, vadinamą maišos kodu. Tas maišos kodas leidžia nustatyti naudotojo atliktą įkėlimą ir taip aptikti galimai be leidimo įkeltą turinį. Kai kas laikosi nuomonės, kad nuo identifikacinės žymos technologijos tai skiriasi tuo, kad aptikti be leidimo paskelbtą turinį ypač pavyksta aptikti tada, kai įkelta rinkmena yra identiškas kūriniui, su kuriu buvo atlikta maišos operacija (skirtingai nuo identifikacinės žymos technologijos, kuri gali atpažinti net ir skirtumus).

[16] *Žymėjimas vandens ženklais* – sprendimas, pagal kurį originalus failas pažymimas vandens ženklu, todėl, įkėlus failą, jį galima atpažinti pagal tą vandens ženklą, atliekantį parašo funkciją.

[17] *Metaduomenų* naudojimas suteikia galimybę atsekti, ar atitinkamas kūrinys įkeltas remiantis su turiniu susijusiais metaduomenimis, pvz., autoriaus, kūrinio pavadinimu.

[18] *Reikšminių žodžių paieška* visų pirma buvo minima kaip mažesniems paslaugų teikėjams, kurie gali neturėti priemonių diegti sudėtingesnes ir brangesnes technologijas, skirtas sprendimas. Tai – paprasčiausia technologija, pagal kurią paslaugų teikėjas rankiniu būdu savo interneto svetainėje ieško, pvz., atitinkamos dainos ir (arba) atlikėjo, pavadinimų, siekdamas aptikti galimai neteisėtą turinį.

[19] Tai taikoma neatsižvelgiant į tai, ar nagrinėjama paslauga atitinka 17 straipsnio 6 dalyje nustatytus kriterijus.

technologijų teikėjų ir kai jie kuriami naudojant vidaus išteklius, taip pat išlaidas, susijusias su žmogaus atliekama peržiūra ginčų atveju (žr. IV skirsnį). Reikėtų apsvarstyti ir bendrą skirtingų sprendimų, kuriuos paslaugų teikėjui gali tekti įdiegti, kainą bei nuo turinio tipo priklausančius technologijų apribojimus. Pavyzdžiui, esant skirtingų tipų turiniui gali būti reikalingi skirtingi sprendimai (pvz., muzikos turinio atpažinimo technologija gali skirtis nuo nejudamo vaizdo atpažinimo technologijos ir ją gali kurti įvairūs technologijų teikėjai). Bendrą kainą reikėtų apsvarstyti ir tada, kai teisių turėtojai patys sukuria skirtingus apsaugos sprendimus, dėl kurių paslaugų teikėjai turi naudoti skirtingą programinę įrangą (pvz., skirtingų žymėjimo vandens ženklais sprendimų atveju).

- Naudotojų įkelto turinio tipas: paslaugų teikėjui paviešinus skirtingų tipų turinį, veiksmai, kurių reikia imtis, gali skirtis priklausomai nuo to, ar jo interneto svetainėje toks turinys dominuoja, ar pasitaiko rečiau, jeigu laikomasi įpareigojimo dėti visas pastangas. Galima tikėtis, kad, palyginti su pastaruoju atveju, pirmuoju atveju paslaugų teikėjai diegs sudėtingesnius sprendimus.

Galiausiai, turinio dalijimosi internetu paslaugų teikėjai galėtų nuspręsti teikti skirtingas priemones skirtingiems teisių turėtojams, atsižvelgdami į jų paslaugų virtualioje erdvėje esamo turinio apimtį, jei tie sprendimai atitinka jų pareigą dėti visas pastangas 17 straipsnio 4 dalies b punkto tikslu.

Kad turinio dalijimosi internetu paslaugų teikėjas galėtų imtis veiksmų, atitinkama informacija turi būti tiksli. Tai, kas gali sudaryti aktualią informaciją, skirsis priklausomai nuo atitinkamų kūrinių ir nuo aplinkybių, susijusių su konkrečiais kūriniais ar kitais objektais. Bent jau informacija apie konkretaus kūrinio ar nagrinėjamo objekto nuosavybės teises turėtų būti tiksli. Tai, kas sudaro reikalingą informaciją, skirtųsi priklausomai nuo paslaugų teikėjų įdiegtų sprendimų. Ji turėtų sudaryti sąlygas paslaugų teikėjams veiksmingiau taikyti savo technologinius sprendimus, kai jie yra naudojami. Pavyzdžiui, kai naudojamos identifikacinės žymos, teisių turėtojų gali būti paprašyta pateikti konkretaus kūrinio ir (arba) objekto identifikacinę žymą arba failą, kurį pats paslaugų teikėjas pažymės identifikacine žyma, kartu su informacija apie nuosavybės teises. Kai naudojami metaduomenimis pagrįsti sprendimai, pateiktą informaciją gali, pavyzdžiui, sudaryti pavadinimas, autoriaus ir (arba) prodiuserio pavadinimas, trukmė, data ar kita informacija, kuri yra aktuali ir reikalinga, kad turinio dalijimosi internetu paslaugų teikėjai imtųsi veiksmų. Šiomis aplinkybėmis svarbu, kad teisių turėtojų pateikti metaduomenys nebūtų vėliau pašalinti.

Taip pat atsižvelgiant į tai, kad svarbiausias dalykas yra bendradarbiavimas, „reikalingos ir aktualios informacijos“ sąvoka suponuoja, kad paslaugų teikėjai atsižvelgia į informacijos, kurią teisių turėtojai iš tikrųjų gali pateikti, pobūdį ir kokybę. Tuo atžvilgiu teisių turėtojai ir turinio dalijimosi internetu paslaugų teikėjai turėtų būti skatinami bendradarbiauti dėl geriausio būdo atpažinti kūrinius.

Teikdami aktualią ir reikalingą informaciją paslaugų teikėjams, teisių turėtojai gali nuspręsti nurodyti konkretų turinį, kuris saugomas autorių teisėmis ir gretutinėmis teisėmis ir kurio

neteisėtas prieinamumas internete galėtų jiems padaryti didelės ekonominės žalos. Vertinant, ar turinio dalijimosi internetu paslaugų teikėjai dėjo visas pastangas šio konkretaus turinio neprieinamumui užtikrinti ir ar jie tai darė laikydamiesi teisėto naudojimo apsaugos priemonių pagal 17 straipsnio 7 dalį, kaip paaiškinta VI skirsnyje, gali reikėti atsižvelgti į tai, ar teisių turėtojai tokį turinį nurodė iš anksto.

## 3. „PRANEŠIMAS IR PAŠALINIMAS“ IR „PRANEŠIMAS IR GALUTINIS PAŠALINIMAS“ (17 STRAIPSNIO 4 DALIES C PUNKTAS)

Trečia 17 straipsnio 4 dalies c punkte nustatyta sąlyga – turinio dalijimosi internetu paslaugų teikėjai turėtų atsakyti už neteisėtus viešo paskelbimo veiksmus, įskaitant padarymą viešai prieinamu, nebent jie įrodo, kad gavę pakankamai pagrįstą teisių turėtojų pranešimą, operatyviai veikė, kad savo interneto svetainėse panaikintų prieigą prie kūrinių ar kitų objektų, apie kuriuos pranešta, arba pašalintų juos iš savo interneto svetainių, ir dėjo visas pastangas, kad užkirstų kelią jų įkėlimui ateityje pagal 17 straipsnio 4 dalies b punktą.

Ši pranešimo ir pašalinimo bei pranešimo ir galutinio pašalinimo sistema taikoma, kai neteisėtas turinys paviešinamas turinio dalijimosi internetu paslaugų teikėjų interneto svetainėse. Praktikoje pagrindiniai scenarijai, kai gali būti be leidimo paviešinamas |turinys ir reikia imtis veiksmų pagal 17 straipsnio 4 dalies c punktą, yra šie:

(i) teisių turėtojai turinio dalijimosi internetu paslaugų teikėjams iš anksto nepateikia „aktualios ir reikalingos“ informacijos pagal 17 straipsnio 4 dalies b punktą, kad būtų išvengta turinio paviešinimo be leidimo. Jie veikia *ex post*, kai atitinkamas turinys paviešinamas, kad prašytų jį pašalinti ir galutinai pašalinti remiantis reikalinga ir aktualia teisių turėtojų suteikta informacija, arba

(ii) turinio dalijimosi internetu paslaugų teikėjai dėjo „visas pastangas“, kad turinys nebūtų paskelbtas be leidimo pagal 17 straipsnio 4 dalies b punktą, bet nepaisant šių pastangų turinys tampa be leidimo prieinamas dėl objektyvių priežasčių, pavyzdžiui, kai kažkurio turinio negalima atpažinti dėl technologijai būdingų apribojimų, arba

(iii) tam tikrais konkrečiais atvejais galima tikėtis, kad turinio dalijimosi internetu paslaugų teikėjai imsis veiksmų tik teisių turėtojams pranešus, kaip paaiškinta 66 konstatuojamojoje dalyje.

„Visos pastangos“, kurias paslaugų teikėjai turėtų dėti, kad užkirstų kelią kūrinių, apie kuriuos pranešta, įkėlimui ateityje, turėtų būti vertinamos taip pat, kaip ir pagal 17 straipsnio 4 dalies b punktą, kaip paaiškinta 2 poskirsnyje. Vertinti, ar paslaugų teikėjai dėjo visas pastangas, reikia kiekvienu konkrečiu atveju atskirai ir atsižvelgiant į 17 straipsnio 5 dalyje numatytą proporcingumo principą.

Valstybės narės turėtų atsižvelgti į tai, kad 17 straipsnio taikymas neturėtų lemti jokios bendros stebėjimo prievolės, kaip nustatyta 8 dalyje, ir kad reikia apsaugoti teisėtą naudojimą, kaip numatyta 7 ir 9 dalyse, kaip toliau paaiškinta VI skirsnyje. Tai ypač aktualu

antros c punkto dalies taikymo atveju, kai paslaugų teikėjai turi dėti visas pastangas, kad užkirstų kelią kūrinių, apie kuriuos pranešta, įkėlimui ateityje.

Kaip ir 17 straipsnio 4 dalies b punkto atveju, norėdami, kad turinio dalijimosi internetu paslaugų gavėjas imtųsi veiksmų, teisių turėtojai turi pateikti tam tikrą informaciją.

Įgyvendindamos 17 straipsnio 4 dalies c punkto nuostatas, valstybės narės turi aiškiai atskirti informacijos, kurią teisių turėtojai teikia „pakankamai pagrįstame pranešime“ dėl turinio pašalinimo, tipą (c punkte minimas „pašalinimas“) nuo „aktualios ir reikalingos informacijos“, kurią jie teikia, kad būtų užkirstas kelias kūrinių, apie kuriuos pranešta, įkėlimui ateityje (c punkte minimas „galutinis pašalinimas“, susijęs su b punktu).

Dėl informacijos, kurią būtina pateikti, kad būtų įgyvendintas įpareigojimas pašalinti pagal 4 dalies c punktą, ir ypač elementų, kuriuos reikia įtraukti į „pakankamai pagrįstą pranešimą“, Komisija rekomenduoja valstybėms narėms įgyvendinimo metu laikytis Komisijos rekomendacijos dėl veiksmingų kovos su neteisėtu turiniu internete priemonių[20]. Rekomendacijos 6–8 punktuose vardijami elementai, kuriuos būtų galima įtraukti į pranešimus. Pranešimai turėtų būti *pakankamai tikslūs ir tinkamai pagrįsti, kad* paslaugų teikėjai *galėtų priimti informacija pagrįstą ir nuodugniai apsvarstytą sprendimą dėl turinio, su kuriuo susijęs pranešimas, visų pirma dėl to, ar tas turinys laikytinas neteisėtu ir dėl to turėtų būti pašalintas arba panaikinta prieiga prie jo.* Visų pirma pranešimuose turėtų būti išdėstytos *priežastys, dėl kurių pranešimo teikėjas laiko tą turinį neteisėtu, ir aiškiai nurodyta to turinio vieta*. Pagal 17 straipsnio 4 dalies b punktą šios konkrečios informacijos gali ir neprireikti, bet jos iš esmės prireiktų pagal 17 straipsnio 4 dalies c punkto pirmą sakinio dalį. Rekomendacijoje taip pat numatyta pranešimų teikėjams skiriama galimybė jiems pageidaujant į pranešimą įtraukti savo kontaktinius duomenis.

Vadinamojo įpareigojimo „galutinai pašalinti“ atžvilgiu, pagal 17 straipsnio 4 dalies c punkto antrą dalį paslaugų teikėjai turi dėti visas pastangas, kad užkirstų kelią kūrinių ar kitų objektų, apie kuriuos pranešė teisių turėtojai, įkėlimui ateityje. Ši nuostata yra susijusi su tos pačios dalies b punktu, kuriame nurodyta, kad paslaugų teikėjams norint dėti visas pastangas, kad užkirstų kelią įkėlimui ateityje remiantis šia nuostata, teisių turėtojai turi jiems pateikti to paties „aktualios ir reikalingos“ tipo informacijos kaip ir taikant b punktą. Tai reiškia, pavyzdžiui, kad paslaugų teikėjui naudojant identifikacinės žymos technologijas siekiant išvengti kūrinių, apie kuriuos pranešta, įkėlimui ateityje, nepakaktų gauti tik pranešime nurodytos informacijos. Šiuo atveju teisių turėtojai turėtų paslaugų teikėjams suteikti identifikacines žymas ar turinio failus, kad paslaugų teikėjai galėtų išvengti kūrinių, apie kuriuos pranešta, įkėlimo ateityje.

[20] Žr. 2018 m. kovo 1 d. Komisijos komunikatą, kurį galima rasti: https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/commission-recommendation-measures-effectively-tackle-illegal-content-online.

## 4. NAUJIEMS PASLAUGŲ TEIKĖJAMS TAIKOMA SPECIALI ATSAKOMYBĖS TVARKA (17 STRAIPSNIO 6 DALIS)

17 straipsnio 6 dalyje numatyta speciali atsakomybės tvarka ir skirtingos sąlygos, taikomos „naujoms“ įmonėms, kurios ES veikia trumpiau nei 3 metus ir kurių metinė apyvarta nesiekia 10 mln. EUR.

Įgyvendindamos 17 straipsnio 6 dalį, valstybės narės neturėtų viršyti direktyvoje nustatytų sąlygų taikymo srities ir turėtų atsižvelgti į tai, kad atsakomybės tvarka yra švelnesnė tam, kad būtų atsižvelgta į konkrečią veiklą pradedančių įmonių, kurios dirbdamos su naudotojų įkeliamu turiniu siekia kurti naujus verslo modelius, kaip paaiškinta 67 konstatuojamojoje dalyje.

Metinės apyvartos atveju svarbiausias pagrindas yra Komisijos rekomendacijos 2003/361/EB 4 straipsnis. Išsamesnės gairės apie apyvartos apskaičiavimą, įskaitant atvejus, kai įmonė gali turėtų ryšių su kitomis įmonėmis, pateikta Komisijos tarnybų parengtame *MVĮ apibrėžties vadove*[21].

17 straipsnio 6 dalyje numatyta dviejų pakopų sistema, kai „naujiems“ paslaugų teikėjams taikomos skirtingos taisyklės, atsižvelgiant į jų pritraukiamą auditoriją. Visų pirma:

a) jei tokie „nauji“ paslaugų teikėjai turi mažiau nei 5 milijonus pavienių lankytojų, jie turi dėti visas pastangas leidimui gauti (17 straipsnio 4 dalies a punktas) ir turi laikytis įpareigojimo „pranešti ir pašalinti“ pagal 17 straipsnio 4 dalies c punkto pirmą dalį;

b) jei tokie „nauji“ paslaugų teikėjai turi daugiau kaip 5 milijonus pavienių lankytojų, jiems taikomas tas pats įpareigojimas dėti visas pastangas leidimui gauti ir įpareigojimas „pranešti ir pašalinti“ kaip mažesnę auditoriją turintiems paslaugų teikėjams, bet kartu jie turi laikytis įpareigojimo vengti kūrinių, apie kuriuos pranešta, įkėlimo ateityje pagal 17 straipsnio 4 dalies c punkto antrą dalį (įpareigojimą „galutinai pašalinti“).

Abiejų kategorijų paslaugų teikėjams netaikoma sąlyga dėti visas pastangas siekiant užtikrinti turinio, kurio neleista skelbti, neprieinamumą, numatyta 17 straipsnio 4 dalies b punkte.

Svarbus abi paslaugų teikėjų kategorijas atskiriantis veiksnys yra *mėnesinis pavienių lankytojų skaičius*. 17 straipsnio 6 dalyje nurodyta, kad tokių paslaugų teikėjų vidutinį mėnesinį pavienių lankytojų skaičių reikia apskaičiuoti remiantis ankstesniais kalendoriniais metais. Kaip išsamiau paaiškinta 66 konstatuojamojoje dalyje, apskaičiuojant reikia atsižvelgti į lankytojus visose valstybėse narėse. Apskaičiuojant pavienių lankytojų skaičių būtina laikytis privatumo ir duomenų apsaugos taisyklių.

Vertinant, ar „nauji“ paslaugų teikėjai laikėsi atitinkamų įpareigojimų vengti atsakomybės už neteisėtus viešo paskelbimo veiksmus, kaip išdėstyta pirmiau, būtina atsižvelgti į 17 straipsnio 5 dalyje nustatytą proporcingumo principą[22]. Tai reiškia, kad visos pastangos, kurių

[21] https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/conferences/state-aid/sme/smedefinitionguide_en.pdf.
[22] 17 straipsnio 6 dalis yra susijusi su 17 straipsnio 4 dalimi, nurodyta 17 straipsnio 5 dalyje.

galima tikėtis iš „naujų“ paslaugų teikėjų leidimui gauti, gali skirtis atsižvelgiant į jų konkrečią padėtį (kaip paaiškinta III skirsnyje).

Atsižvelgiant į visas pastangas, kurias turi dėti „nauji“ paslaugų teikėjai, turintys *daugiau* kaip penkis milijonus pavienių lankytojų per mėnesį, *kad užkirstų kelią kūrinių, apie kuriuos pranešta, įkėlimui ateityje*, iš jų būtų galima tikėtis mažiau negu iš paslaugų teikėjų, kuriems taikoma 17 straipsnio 4 dalis. Būtų proporcinga, jei jie tenkintųsi ne tokiais sudėtingais ir ne tokiais brangiais sprendimais.

Taikant sprendimus, kuriais siekiama užkirsti kelią įkėlimui ateityje, būtina taikyti teisėtų naudotojų apsaugos priemones, nurodytas 17 straipsnio 7 ir 9 dalyse, kaip išdėstyta IV skirsnyje, ypač kai „nauji“ paslaugų teikėjai taiko automatizuotas turinio atpažinimo priemones.

## VI. TEISĖTO TURINIO NAUDOJIMO APSAUGOS PRIEMONĖS (17 straipsnio 7 dalis) ir NAUDOTOJAMS SKIRTAS SKUNDŲ NAGRINĖJIMO IR TEISIŲ GYNIMO MECHANIZMAS (17 straipsnio 9 dalis)

17 straipsnio 7 ir 9 dalyse numatyta, kad paslaugų teikėjams ir teisių turėtojams kartu imantis bet kurio veiksmo neturi būti užkertamas kelias turinio, kuris nepažeidžia autorių ir gretutinių teisių, įskaitant atvejus, kai taikoma išimtis ar apribojimas, prieinamumui. Toks teisių nepažeidžiantis naudojimas dažnai vadinamas „teisėtu naudojimu“. Be to, 17 straipsnio 7 dalyje taip pat numatyta, kad valstybės narės privalo užtikrinti, kad naudotojai kiekvienoje valstybėje narėje, įkeldami arba padarydami prieinamą turinį, kurį sukūrė turinio dalijimosi internetu paslaugų naudotojai, galėtų pasikliauti bet kuria iš esamų išimčių ar apribojimu citavimo, kritikos, recenzijos ir naudojimo karikatūrai, parodijai ar pastišui tikslais. 17 straipsnio 7 ir 9 dalyse nustatyti įpareigojimai yra itin svarbūs taikant įpareigojimą dėti „visas pastangas“ pagal 17 straipsnio 4 dalį.

Valstybės narės turėtų aiškiai į savo teisę perkelti 17 straipsnio 7 dalies pirmos pastraipos tekstą, susijusį su naudojimu, kuris nepažeidžia autorių teisių.

Valstybės narės taip pat turi į savo nacionalinę teisę perkelti 17 straipsnio 7 dalies antroje pastraipoje nurodytas privalomas išimtis, kurios apima turinio dalijimosi internetu paslaugų teikėjų naudotojų sukurto turinio naudojimą:

(a) citatoms, kritikai, recenzijoms;

(b) naudojimui karikatūrai, parodijai ar pastišui.

Direktyvoje 2001/29/EB nurodytos išimtys ir apribojimai yra neprivalomi ir skirti bet kuriam naudotojui ir citatos, kritikos bei recenzijos atveju jiems taikomos konkrečios sąlygos. Priešingai, 17 straipsnio 7 dalyje nustatytas konkrečias išimtis ir apribojimus valstybėms narėms įgyvendinti yra privaloma, jie taikomi konkrečiai ir tik interneto aplinkai ir visiems

naudotojams, kai jie įkelia arba padaro prieinamą turinį, kurį sukūrė turinio dalijimosi internetu paslaugų naudotojai, ir jų taikymo atžvilgiu nenustatyta jokių kitų sąlygų.

Svarbu atkreipti dėmesį į tai, kad įvairių susijusių pagrindinių teisių atveju Sąjungos teisės aktų leidėjai nusprendė, kad šios konkrečios išimtys ir apribojimai yra privalomi. 70 konstatuojamojoje dalyje paaiškinta, kad ypač svarbu naudotojams leisti įkelti ir padaryti prieinamą jų sukurtą turinį 17 straipsnio 7 dalyje nustatytų išimčių ir apribojimų tikslais „siekiant užtikrinti pagrindinių teisių, nustatytų Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje (toliau – Chartija), visų pirma saviraiškos laisvės ir menų laisvės, ir teisės į nuosavybę, įskaitant intelektinę nuosavybę, pusiausvyrą“.

(i) Teisėtas naudojimas pagal 17 straipsnio 7 ir 9 dalis

Teisėtas naudojimas, kuriuo nepažeidžiamos autorių ar gretutinės teisės, gali apimti a) naudojimą pagal išimtis ir apribojimus, b) atvejus, kai naudoja asmenys, kurie turi teises į savo įkeltą turinį ar yra gavę leidimą juo naudotis, arba naudojimą, kuriam reikia gauti leidimą pagal 17 straipsnio 2 dalį, ir c) autorių ar gretutinių teisių nesaugomo turinio naudojimą, visų pirma viešai prieinamų kūrinių arba, pavyzdžiui, turinio, kurio originalumo lygis nėra pasiektas arba nėra įvykdyti jokie kiti apsaugą užtikrinantys reikalavimai, naudojimą.

Kai naudojimui taikomos išimtys ir apribojimai, 17 straipsnio 7 dalyje nustatytos minėtos išimtys turėtų būti suprantamos kaip savarankiškos ES teisės sąvokos ir jas reikėtų svarstyti atsižvelgiantį į specialų šios nuostatos kontekstą[23]. Valstybės narės, kurios jau gali būti įgyvendinusios šias išimtis pagal Direktyvos 2001/29/EB nuostatas, turėtų peržiūrėti savo teisės aktus ir esant poreikiui juos pakeisti, kad užtikrintų atitiktį 17 straipsnio 7 daliai, ypač interneto aplinkos atveju. Valstybės narės, kurių įstatymuose šios išimtys ar apribojimai nenumatyti, turės juos perkelti, kad jie būtų taikomi bent jau 17 straipsnyje nurodytais naudojimo atvejais.

Citatos ir parodijos sąvokų atžvilgiu Europos Sąjungos Teisingumo Teismas (ESTT) nurodė, kad Direktyvoje 2001/29 nesant jokio citatos ir parodijos sąvokos apibrėžimo, šių terminų reikšmė ir apimtis turi būti nustatytos pagal įprastą jų reikšmę bendrinėje kalboje, atsižvelgiant ir į kontekstą, kuriame jie vartojami, ir teisės aktų, kuriuose jie įtvirtinti, tikslus[24]. Tokį patį požiūrį galima taikyti pastišo, kritikos ir recenzijos sąvokoms, kurios nėra apibrėžtos 17 straipsnio 7 dalyje.

[23] Žr. C□201/13, Deckmyn, 14 punktą …. *Sąjungos teisės nuostatoje, kurioje aiškiai nenurodoma valstybių narių teisė tam, kad būtų nustatyta tokios nuostatos prasmė bei apimtis, įtvirtinti terminai visoje Europos Sąjungoje paprastai turi būti aiškinami autonomiškai ir vienodai, atsižvelgiant į nuostatos kontekstą ir nagrinėjamu teisės aktu siekiamą tikslą (Sprendimo Padawan, C□467/08, EU:C:2010:620, 32 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).*

[24] C-476/17 Pelham, 70 punktas, ir C-201/13 Deckmyn, 19 punktas.

Valstybės narės turėtų įgyvendinti ar pritaikyti 17 straipsnio 7 dalyje nustatytas privalomas išimtis ir apribojimus taip, kad jos galėtų juos taikyti nuosekliai laikydamosi Pagrindinių teisių chartijos[25] reikalavimų ir užtikrintų jų veiksmingumą pagal ESTT teismo praktiką[26].

Nuoroda į teisėtą naudojimą pagal 17 straipsnio 7 ir 9 dalis taip pat turėtų apimti naudojimą, kuriam gali būti taikomos kitos Direktyvoje 2001/29/EB numatytos išimtys ir apribojimai, kurie valstybėms narėms yra neprivalomi. Šios išimtys ir apribojimai bus taikomi atsižvelgiant į 17 straipsnį, jei valstybės narės juos įgyvendino savo nacionalinėje teisėje. Aktualiausias iš tokių neprivalomų išimčių ir apribojimų galėtų būti, pavyzdžiui, netyčinis naudojimas[27] ir kūrinių, tokių kaip architektūros kūriniai ar skulptūros, sukurtos nuolat stovėti viešosiose vietose, naudojimas[28].

Kiti teisėto naudojimo 17 straipsnio 7 dalies tikslais atvejai apima naudojimą turint leidimą. Tai – naudojimo atvejai, kai įkeliantis asmuo turi visas atitinkamas teises į įkeltą turinį dėl to, kad įkeliantis asmuo sukūrė įkeltą turinį ir jame nėra trečiųjų šalių turinio, arba dėl to, kad teisių turėtojai jam suteikė visus būtinus leidimus. Pastarasis atvejis, pavyzdžiui, apimtų profesionalių naudotojų, tokių kaip transliuotojai, įkeltą turinį, kai jie yra gavę visus reikiamus leidimus dėl visų būtinų teisių.

Galiausiai, „teisėto naudojimo“ sąvoka taip pat apima atvejus, kai naudojamas autorių ar gretutinių teisių nesaugomas turinys, visų pirma viešai prieinami kūriniai, t. y. kūriniai, kurių apsaugos galiojimo laikotarpis yra pasibaigęs ir jie autorių teisių yra nebesaugomi; ir medžiaga, kuri neatitinka apsaugos kriterijų ESTT teismo praktikos požiūriu[29].

(ii) 17 straipsnio 4 dalies taikymas laikantis 17 straipsnio 7 ir 9 dalių nuostatų

17 straipsnio 7 dalis, pagal kurią teisių turėtojų ir paslaugų teikėjų bendradarbiavimas neturi užkirsti kelio prieiti prie teisėto turinio, turi būti skaitoma kartu su 17 straipsnio 4 dalies nuostatomis dėl „visų pastangų“, nes bendradarbiaujama būtent tokiomis aplinkybėmis – dėl turinio, dėl kurio nebuvo suteiktas leidimas. Vertinant, ar paslaugų teikėjas dėjo „visas pastangas“ pagal 17 straipsnio 4 dalies b punktą ir c punkto antrą dalį, reikėtų atsižvelgti į tai, kad paslaugų teikėjai ir teisių turėtojai turi leisti teisėtą naudojimą nepriklausomai nuo to, kokį konkretų sprendimą ar technologiją taiko paslaugos teikėjas.

Be 17 straipsnio 7 dalyje nustatytų įpareigojimų, taikomas 17 straipsnio 9 dalyje numatytas skundų nagrinėjimo ir teisių gynimo mechanizmas (žr. tolesnį skirsnį). Todėl, siekiant atkurti teisėtą turinį *ex post* pagal 17 straipsnio 9 dalį, jei jis buvo pašalintas ar prie jo buvo panaikinta prieiga, nepakaktų perkelti ir taikyti 17 straipsnio 7 dalį.

[25] Pavyzdžiui, C-516/17 Spiegel online, 52 punktas; C-314/12 UPC Telekabel Wien, 46 punktas.
[26] Pavyzdžiui, C-145/10, Eva Painer, 133 punktas; C-117/13 ir Darmstadt, 43 punktas.
[27] Direktyvos 2001/29/EB 5.3 straipsnio i punktas.
[28] Direktyvos 2001/29/EB 5.3 straipsnio h punktas. Savo komunikate „Sąžiningos, veiksmingos ir konkurencingos autorių teisėmis grindžiamos Europos ekonomikos skatinimas bendrojoje skaitmeninėje rinkoje“, COM(2016)592, Komisija ypatingai rekomendavo valstybėms narėms perkelti šią išimtį.
[29] C-469/17 Funke Medien, 18–20 punktai.

Itin svarbu taikyti 17 straipsnio 7 dalyje nustatytą įpareigojimą siekti rezultato, kai paslaugų teikėjai taiko automatizuotą turinio atpažinimo technologiją pagal 17 straipsnio 4 dalį. Jokia šiuolaikinė technologija nėra pajėgi pagal teisės aktų reikalavimus įvertinti, ar turinys, kurį naudotojas nori įkelti, pažeistų teises, ar būtų naudojamas teisėtai. Tačiau turinio atpažinimo technologija pajėgi nustatyti konkretų autorių teisių saugomą turinį, dėl kurio teisių turėtojai paslaugų teikėjams pateikė aktualios ir reikalingos informacijos.

Dėl to, siekiant užtikrinti 17 straipsnio 7 dalyje nustatytų reikalavimų vykdymą praktikoje ir nedaryti poveikio teisėtam naudojimui, įskaitant naudojimo pagal išimtis ir apribojimus atvejus, kai įkeltas turinys atitinka konkretų teisių turėtojo pateiktą failą, automatinis blokavimas, t. y. įkėlimo sukliudymas naudojant technologiją, turėtų iš esmės būti taikomas tik akivaizdžiai teises pažeidžiančiam įkeliamam turiniui.

Kaip išsamiau nurodyta toliau, kitas įkeliamas turinys, kuris nėra akivaizdžiai pažeidžiantis teises, turėtų iš esmės atsirasti internete ir gali būti *ex post* peržiūrėtas žmogaus, kai teisių turėtojai prieštaraudami atsiunčia pranešimą.

Šis metodas, pagal kurį paslaugų teikėjai turėtų įkeliant turinį nustatyti, ar turinys akivaizdžiai pažeidžia teises, ar ne, yra pagrįsta praktinė norma, kurios laikantis nustatoma, ar įkeliamą turinį reikėtų blokuoti, ar leisti jam atsirasti internete, ir užtikrinama, kad būtų laikomasi 17 straipsnio 7 dalyje nustatytų reikalavimų, atsižvelgiant į esamus technologijos apribojimus. Kai akivaizdžiai teises pažeidžiantis turinys ir kitas turinys nustatomas automatizuotai, turinio įkėlimo teisėtumas, be kita ko, ar jam taikoma išimtis, nėra vertinamas teisiškai. Dėl to, kriterijai, taikomi siekiant atskirti tokį turinį, neturėtų daryti poveikio visoms pastangoms leidimui gauti, kurias turi dėti paslaugų teikėjai pagal 17 straipsnio 4 dalies a punktą.

***

Praktikoje, kai paslaugų teikėjai taiko turinio atpažinimo priemones, jie turėtų atsižvelgti į teisių turėtojų pateiktą informaciją dėl jų konkretaus turinio, siekdami nustatyti, ar konkretus įkeliamas turinys akivaizdžiai pažeidžia teises, ar ne[30]. Taip pat, teikdami savo nurodymus paslaugų teikėjams, teisių turėtojai turėtų atsižvelgti į teisėto naudojimo atvejus. Turinys, kurio blokuoti teisių turėtojai turinio dalijimosi internetu paslaugų teikėjui nenurodė, neturėtų būti laikomas akivaizdžiai teises pažeidžiančiu turiniu.

Svarbūs kriterijai siekiant praktiškai nustatyti akivaizdžiai teises pažeidžiantį įkeliamą turinį galėtų apimti įkeliamame turinyje nustatyto turinio trukmę ir (arba) apimtį, sutampančio ir (arba) nustatyto turinio dalį viso įkeliamo turinio atžvilgiu (pvz., ar sutampantis turinys naudojamas atskirai, ar kartu su kitu turiniu) ir kūrinio pakeitimo lygį (pvz., ar įkeliamas

[30] Šis metodas atitinka dabartinę rinkos praktiką, susijusią su teisių turėtojų ir paslaugų teikėjų bendradarbiavimu. Pavyzdžiui, kai teisių turėtojai paslaugų teikėjams pateikia identifikacinę žymą ar failą, kuriame yra aktuali teisių turėtojų informacija dėl jų konkretaus turinio, jie taip pat paslaugų teikėjams duoda nurodymus dėl to, ar ir kada šį turinį reikėtų blokuoti, jei jis būtų atpažintas naudotojų įkeliamame turinyje, atsižvelgiant į skirtingas įkeliamo turinio savybes. Suinteresuotųjų šalių dialogo metu paaiškėjo, kad jau šiandien kai kurie teisių turėtojai gali nurodyti paslaugų teikėjams taikyti šiokias tokias leidžiamąsias nuokrypas, kad būtų leidžiama padaryti prieinamą tam tikrą turinį, kuriam neduota leidimo, pavyzdžiui, trumpas filmų ištraukas.

turinys tik iš dalies atitinka nustatytą turinį, nes naudotojas jį pakeitė). Šiuos kriterijus būtų galima taikyti atsižvelgiant į turinio tipą, verslo modelį[31] ir riziką teisių turėtojams patirti didelę ekonominę žalą.

Tikslius viso kūrinio ar didelių jo dalių sutapimus reikėtų įprastai laikyti akivaizdžiai teises pažeidžiančiu turiniu (pvz., kai visos dainos įrašas naudojamas kaip naudotojo sukurto vaizdo įrašo fonas). Taip būtų vertinamas ir įkeliamas originalus kūrinys, kuris buvo tiesiog techniškai pakeistas ir (arba) iškraipytas siekiant išvengti jo nustatymo (pvz., kai prie paveikslėlio pridedamas išorinis rėmas arba jis pasukamas 180° kampu).

Antra vertus, įkeltas turinys, kuris sutampa tik su dalimi teisių turėtojų pateiktos informacijos dėl to, kad naudotojas kūrybiškai gerokai pakeitė kūrinį, pavyzdžiui, paveikslėlį papildydamas elementais, kad sukurtų vadinamąjį memą, dažniausiai nebūtų akivaizdžiai teises pažeidžiantis turinys (šiam pavyzdžiui gali būti taikoma išimtis dėl parodijos).

Kitas įkeliamo turinio, kurio įprastai nereikėtų laikyti akivaizdžiai teises pažeidžiančiu turiniu, pavyzdys – turinys, apimantis trumpas ištraukas, kurios sudaro mažą viso teisių turėtojų nustatyto kūrinio dalį (tokiam naudojimui gali būti taikoma išimtis dėl citatos) Tai galėtų būti naudotojo sukurtas vaizdo įrašas, kuriame yra vaidybinio filmo ar dainos ištrauka[32]. Ištraukos trukmė pati savaime nėra teisinis kriterijus, kuriuo remiantis galima nustatyti, ar naudojimas yra teisėtas. Tačiau tai (kartu su naudojimo aplinkybėmis) yra svarbus požymis to, kad atitinkamam įkeltam turiniui gali būti taikoma viena iš ES teisėje nustatytų išimčių. Siekdamos išsaugoti tinkamą skirtingų kategorijų teisių turėtojų ir saugomų objektų naudotojų teisių ir interesų pusiausvyrą, valstybės narės, kaip numato ESTT teismo praktika[33], turi pasirūpinti, kad išimtys būtų veiksmingos, ir sudaryti sąlygas stebėti jų paskirtį. Todėl 17 straipsnio aiškinimas turi sudaryti sąlygas veiksmingai taikyti išimtis ir stebėti jų paskirtį, nes toks reikalavimas yra itin svarbus, kai tokių išimčių tikslas yra užtikrinti pagarbą pagrindinėms laisvėms.

Priklausomai nuo turinio ir situacijos, gali pasitaikyti ir sudėtingesnių atvejų, kai gali tekti atsižvelgti į papildomus kriterijus ar jų derinį (ne tik į naudojamos ištraukos trukmę ir tai, ar ji yra naudojama pakeista). Paslaugų teikėjų ir teisių turėtojų bendradarbiavimas ir naudotojų teikiamas grįžtamasis ryšys bus svarbiausi veiksniai palaipsniui derinant šio mechanizmo taikymą.

Visų pirma, prieš įkeliant turinį, kuris teisių turėtojams galėtų padaryti didelę ekonominę žalą, paslaugų teikėjai, vykdydami savo pareigą dėti visas pastangas, turėtų būti itin apdairūs ir atsargūs (žr. pirmesnį V.2 skirsnį). Pavyzdžiui, kai proporcinga ir praktiškai įmanoma, turinio dalijimosi internetu paslaugų teikėjo darbuotojas greitai *ex ante* peržiūri įkeliamą turinį, kuriame yra toks nurodytas turinys, kurį nustatė automatizuota turinio atpažinimo

[31] Pavyzdžiui, labai daug į paslaugos virtualią erdvę įkeltų labai trumpų ištraukų galėtų teisių turėtojams padaryti didelės žalos, jei būtų vertinamos kaip visuma. Yra paslaugų teikėjų, kurie savo verslo modelį konstruoja orientuodamiesi į masinį nedidelio turinio, pavyzdžiui, labai trumpų muzikos kūrinio ištraukų, naudojimą.

[32] Pavyzdžiui, naudotojo sukurtas vaizdo įrašas „10 geriausių metų filmų“.

[33] C-516/17 – Spiegel Online.

priemonė. Tai būtų taikoma turiniui, kuriam laikas yra ypač svarbus, pvz., iš anksto išleistai muzikai ar filmams arba svarbiausioms pastarųjų sporto renginių transliacijų ištraukoms[34].

Siekiant užtikrinti tinkamą skirtingų pagrindinių teisių, kurioms gali kilti pavojus (būtent naudotojų išraiškos laisvei, teisių turėtojų intelektinės nuosavybės teisei ir paslaugų teikėjų teisei vykdyti veiklą), pusiausvyrą, šis padidintas apdairumas dėl nurodyto turinio turėtų rodomas tik tada, kai kyla nemaža didelės ekonominės žalos rizika, kurią teisių turėtojai turėtų tinkamai pagrįsti. Dėl šio mechanizmo neturėtų atsirasti neproporcinga našta paslaugų teikėjams ar bendras stebėjimo įpareigojimas. Nors bendros stebėjimo įpareigojimo sąvoka 17 straipsnio 8 dalyje nėra apibrėžta, ji išreikšta tokiais pačiais žodžiais kaip ir Direktyvos 2000/31/EB 15 straipsnyje. Tačiau taikant 17 straipsnio 8 dalies pirmą dalį, reikėtų atsižvelgti į 17 straipsnio kontekstą, schemą ir tikslą bei specialų turinio dalijimosi internetu paslaugų teikėjų vaidmenį, kurį jiems numato ši nuostata.

Žmogus neprivalo *ex ante* peržiūrėti turinio, kuriam laikas nebėra svarbus[35]. Paslaugų teikėjai, kurie nusprendžia greitą *ex ante* žmogaus atliekamą peržiūrą įtraukti į savo atitikties mechanizmą, turėtų numatyti ir netinkamo naudojimo riziką mažinantį mechanizmą.

Žmogui atlikus *ex ante* peržiūrą paslaugų teikėjas gali blokuoti įkeliamą turinį arba jį padaryti prieinamą. Teisių turėtojams ir naudotojams turėtų būti pranešta apie peržiūros pasekmes. Užblokavus turinį, naudotojai turėtų turėti galimybę ginčyti blokavimą naudodamiesi teisių gynimo mechanizmu.

***

Nustačius ir užblokavus akivaizdžiai teises pažeidžiantį įkeliamą turinį, t. y. jo neįkėlus, naudotojams apie tai turėtų būti pranešta be nepagrįsto delsimo ir jiems turėtų likti galimybė ginčyti blokavimą pateikiant savo prašymo priežastis pagal 17 straipsnio 9 dalyje numatytą teisių gynimo mechanizmą (žr. toliau).

Akivaizdžiai teisių nepažeidžiantis turinys turėtų po įkėlimo atsirasti internete, išskyrus teisių turėtojų nurodytą turinį (kai taikoma greita žmogaus *ex ante* peržiūra). Paslaugų teikėjai turėtų be nepagrįsto delsimo pranešti teisių turėtojams, kad turinys paskelbtas internete. Jei teisių turėtojai prieštarautų, paslaugų teikėjai turėtų taikyti greitą žmogaus atliekamą *ex post* peržiūrą, kad priimtų sprendimą, ar turinys turėtų likti internete, ar turėtų būti pašalintas. Teisių turėtojų prieštaravimas turėtų būti pateiktas pranešimo forma. Vertinant, ar pranešimais yra pakankamai pagrįstas, reikėtų atsižvelgti į teisių turėtojų *ex ante* pateiktą informaciją.

Žmogaus atliekama *ex post* peržiūra turėtų sudaryti sąlygas turinio dalijimosi internetu paslaugų teikėjui priimti sprendimą remiantis ir teisių turėtojų, ir naudotojų pateiktais argumentais. Kol žmogus atlieka peržiūrą, turinys turėtų likti internete.

Jei po žmogaus atliekamos *ex post* peržiūros turinio dalijimosi internetu paslaugų teikėjas, remdamasis teisių turėtojų ir naudotojų argumentais, galiausiai nusprendžia panaikinti prieigą prie įkelto turinio ar jį pašalinti, jis turėtų kuo greičiau informuoti naudotoją ir atitinkamus

[34] Laikas gali būti svarbus ir kitų tipų turiniui.
[35] Pavyzdžiui, futbolo rungtynių atveju svarbios gali būti vos kelios dienos.

teisių turėtojus apie peržiūros pasekmes. Naudotojui turėtų būti suteikta galimybė pasinaudoti 17 straipsnio 9 dalyje numatytu neteisminio ginčų nagrinėjimo mechanizmu.

Jei turinys lieka internete, vėliau teisių turėtojai vis tiek gali siųsti kitą pranešimą, jei paaiškėja naują vertinimą pateisinantys nauji elementai ar aplinkybės.

Turėtų būti laikoma, kad turinio dalijimosi internetu paslaugų teikėjai įvykdė savo įsipareigojimą dėti visas pastangas, jei neįrodyta kitaip, pagal 17 straipsnio 4 dalies b ir c punktus, susijusius su 17 straipsnio 7 dalimi, jei jie apdairiai veikė turinio, kuris nėra akivaizdžiai pažeidžiantis teises, atžvilgiu, laikydamiesi šiose gairėse išdėstyto požiūrio ir atsižvelgdami į teisių turėtojų pateiktą aktualią informaciją. Tačiau turėtų būti laikoma, kad jie neįvykdė savo įsipareigojimo dėti visas pastangas, jei neįrodyta kitaip, pagal 17 straipsnio 7 dalį, ir jiems turėtų būti taikoma atsakomybė už autorių teisių pažeidimą, jei jie padarė prieinamą įkeltą turinį, nepaisydami teisių turėtojų pateiktos informacijos, įskaitant informaciją apie nurodytą turinį, kuris nėra akivaizdžiai teises pažeidžiantis turinys, kaip pirmiau minėta V.2 skirsnyje.

Reguliarios ataskaitos apie turinį, užblokuotą po teisių turėtojų prašymo taikant automatizuotas priemones[36], valstybėms narėms sudarytų sąlygas stebėti, ar 17 straipsnis, visų pirma 17 straipsnio 8 ir 9 dalys, taikomas tinkamai. Tai visų pirma leistų naudotojų atstovams stebėti ir ginčyti parametrų, kuriuos bendradarbiaudami su teisių turėtojais nustatė paslaugų teikėjai, taikymą siekiant nustatyti piktnaudžiavimo sistema atvejus. Tai galėtų būti pagrįsta, pavyzdžiui, užblokuoto turinio apimtimi ir tipu bei naudotojų pateiktais skundais.

Šiose gairėse aprašytas mechanizmas neturėtų kliudyti galimai naudotis pranešimų ir atlyginimo už leidžiamo turinio naudojimą technologija teisių turėtojų ir paslaugų teikėjų sudarytų sutarčių sąlygomis.

(iii) Skundų nagrinėjimo ir teisių gynimo mechanizmas pagal 17 straipsnio 9 dalį

Pagal 17 straipsnio 9 dalį valstybės narės privalo numatyti skundų nagrinėjimo ir teisių gynimo mechanizmą, kurio naudojimo galimybę paslaugų teikėjai turi suteikti naudotojams kilus ginčui dėl jų turinio blokavimo ar pašalinimo. Taikant šį mechanizmą sprendimus panaikinti prieigą prie įkelto turinio ar jį pašalinti turi peržiūrėti žmogus, kad būtų nustatyta, ar naudojimas yra teisėtas ir ar turinį reikėtų atkurti. Valstybės narės taip pat turi užtikrinti, kad nagrinėjant tokius ginčus būtų prieinami neteisminiai teisių gynimo mechanizmai.

Valstybės narės turėtų nustatyti skundų nagrinėjimo ir teisių gynimo mechanizmo taisykles. Naudotojams turi būti suteikta galimybė ginčyti paslaugų teikėjų sprendimą blokuoti ar pašalinti jų įkeltą turinį. Tai gali būti taikoma akivaizdžiai teises pažeidžiančiam turiniui, užblokuotam dėl 17 straipsnio 4 dalies b punkto taikymo laikantis 17 straipsnio 7 dalies nuostatų, ir *ex post* pašalintam turiniui, remiantis teisių turėtojų pateiktu pakankamai pagrįstu pranešimu pagal 17 straipsnio 4 dalies c punktą. Žmogaus peržiūros, atliekamos taikant teisių gyvenimo mechanizmą, metu turinys turėtų būti galutinai pašalintas, išskyrus pirmiau minėtą

[36] Remiantis Komisijos metodu, siūlomu jos pasiūlyme dėl Skaitmeninių paslaugų akto reglamento.

konkretų atvejį, kai turinys nėra akivaizdžiai teises pažeidžiantis turinys pagal 17 straipsnio 7 dalį.

Laikydamosi 17 straipsnio 9 dalyje nustatyto reikalavimo, kad naudotojų pateikti skundai turi būti nagrinėjami be nepagrįsto delsimo, valstybės narės, siekdamos užtikrinti mechanizmo operatyvumą, turėtų numatyti, kad į naudotojų pateiktus skundus turinio dalijimosi internetu paslaugų teikėjai ir teisių turėtojai paprastai privalo reaguoti per pagrįstai trumpą laikotarpį. Nors 17 straipsnio 9 dalyje nėra nustatytų jokių konkrečių naudotojų pateiktų skundų nagrinėjimo terminų, skundai turėtų būti nagrinėjami operatyviai, kad nenukentėtų pagrindinė teisė į išraiškos laisvę. Praktikoje gali būti taikomi skirtingi terminai, priklausomai nuo kiekvieno atvejo specifikos ir sudėtingumo. Teisių turėtojams nesureagavus per pagrįstą laikotarpį, turinio dalijimosi internetu paslaugų teikėjai turėtų be teisių turėtojų pateiktos medžiagos nuspręsti, ar užblokuotą arba pašalintą turinį reikėtų internete padaryti prieinamą arba atkurti.

Direktyvoje reikalaujama, kad valstybės narės numatytų, kad skundų nagrinėjimo ir teisių gynimo tvarkos kontekste (kitaip negu 17 straipsnio 4 dalies b ar c punkto atveju) teisių turėtojai turi tinkamai pagrįsti savo prašymus panaikinti prieigą prie jų kūrinių ar juos pašalinti. Tai reiškia, kad teisių turėtojams nepakaktų pakartotinai pateikti tą pačią informaciją, kuri buvo pateikta pagal 17 straipsnio 4 dalies b ar c punktą. Jie turėtų pagrįsti konkretaus įkelto turinio teises pažeidžiantį elementą: kitu atveju, jei nereikėtų papildomo pagrindimo, skundų nagrinėjimo ir teisių gynimo mechanizmas netektų jokios praktinės prasmės.

Siekiant, kad teisių gynimo mechanizmas būtų veiksmingas ir veiktų operatyviai, jis naudotojams turėtų būti patogus ir nemokamas. Valstybės narės galėtų rekomenduoti turinio dalijimosi internetu paslaugų teikėjams suteikti naudotojams galimybę pildyti paprastas internetines formas ir jas pateikti naudojantis teisių gynimo sistema. Turinio dalijimosi internetu paslaugų teikėjai, bent jau didieji, taip pat galėtų sudaryti sąlygas naudotojams ir teisių turėtojams keistis informacija teisių gynimo sistemoje ir nereikalauti naudoti išorės priemonių (pvz., el. pašto). Taip mechanizmas būtų operatyvesnis. Bet koks asmens duomenų tvarkymas, kurio gali prireikti taikant teisių gynimo mechanizmą, turi vykti laikantis Reglamento (ES) 2016/679 nuostatų.

Jei paslaugų teikėjų galutinis sprendimas dėl užblokuoto turinio yra turinį padaryti neprieinamą, naudotojai turi turėti galimybę šį sprendimą ginčyti per nešališką neteisminį ginčų sprendimo mechanizmą, kurį turi suteikti valstybės narės. Neteisminio ginčų sprendimo mechanizmas gali būti jau veikiantis, bet jame turi dalyvauti atitinkamų ekspertų, galinčių spręsti su autorių teisėmis susijusius ginčus. Jis taip pat turėtų būti naudotojams patogus ir nemokamas.

Valstybės narės turi savo teisės aktuose įgyvendinti turinio dalijimosi internetu paslaugų teikėjų įpareigojimą informuoti savo naudotojus apie savo sąlygas, kad naudotojai gali naudoti kūrinius ir kitus objektus pagal Sąjungos teisėje numatytas autorių ir gretutinių teisių išimtis ar apribojimus.

Valstybės narės galėtų parengti rekomendacijas, kaip paslaugų teikėjai gali padidinti naudotojų informuotumą apie tai, kas yra teisėtas naudojimas, kaip reikalaujama 17 straipsnio 9 dalyje. Pavyzdžiui, paslaugų teikėjai galėtų pateikti prieinamos ir glaustos informacijos

apie naudotojams taikomas išimtis – bent minimalią informaciją apie 17 straipsnyje numatytas privalomas išimtis. Ši informacija galėtų būti pateikta ne tik paslaugų teikėjų bendrosiose sąlygose, bet ir teisių gynimo mechanizmo kontekste, siekiant geriau informuoti naudotojus apie galimas taikytinas išimtis ar apribojimus.

## VII. TURINIO DALIJIMOSI INTERNETU PASLAUGŲ TEIKĖJŲ SKAIDRUMAS. INFORMACIJA TEISIŲ TURĖTOJAMS (17 STRAIPSNIO 8 DALIS)

Pagal 17 straipsnio 8 dalį turinio dalijimosi internetu paslaugų teikėjai, teisių turėtojams prašant, turi jiems suteikti tinkamos informacijos apie veiksmus, atliktus bendradarbiaujant su teisių turėtojais. Tai apima:

a) pakankamą informaciją apie tai, kaip veikia priemonės, kurias jie taiko siekdami užtikrinti turinio, kuriam neduota leidimo, neprieinamumą pagal 17 straipsnio 4 dalį, ir,

b) kai paslaugų teikėjai ir teisių turėtojai yra sudarę licencines sutartis, informaciją apie jų turinio, kuriam taikomos sutartys, naudojimą.

Įgyvendindamos šią nuostatą valstybės narės skatinamos paslaugų teikėjams nurodyti informacijos, kurią jie turi teikti, rūšis, atsižvelgdamos į poreikį laikytis 17 straipsnio 7 dalies, 8 dalies pirmos pastraipos ir 9 dalies nuostatų.

Pateikta informacija turėtų būti pakankamai konkreti, kad teisių turėtojai būtų skaidriai informuojami, kaip veikia priemonės, kuriomis pagal 4 pastraipą siekiama išvengti turinio, kuriam neduota leidimo, kartu laikantis būtinybės užtikrinti, kad nebūtų jokio bendro stebėjimo įpareigojimo. Tokia informacija galėtų, pavyzdžiui, apimti technologijų tipų (jei tokių yra) ar kitų paslaugų teikėjų naudojamų priemonių aprašymą, informaciją apie technologijų teikėjus (trečiąsias šalis), kurių paslaugomis jie gali naudotis, vidutinį šių priemonių veiksmingumo lygį, bet kuriuos priemonių ir (arba) paslaugų pakeitimus (pvz., galimus naujinimus ar trečiųjų šalių paslaugų naudojimo pakeitimus). Paslaugų teikėjai neturėtų būti įpareigoti suteikti konkrečios informacijos, kuri atskleistų jų komercines paslaptis, pvz., išsamias naudojamos programinės įrangos savybes, kurios gali būti nuosavybinė informacija.

Suteikus leidimus, turinio dalijimosi internetu paslaugų teikėjai, teisių turėtojams prašant, turi suteikti pakankamai informacijos apie turinio, kuriam taikomos sudarytos sutartys, naudojimą. Įgyvendindamos šį įpareigojimą valstybės narės turėtų reikalauti, kad paslaugų teikėjai pateiktų pakankamai konkrečią informaciją, kad būtų pasiektas skaidraus elgesio su teisių turėtojais tikslas, kaip nurodyta 68 konstatuojamojoje dalyje. Tokia informacija turėtų apimti teisių turėtojų kūrinių naudojimo duomenis ir paslaugų teikėjų gautas pajamas. Taip pat valstybės narės turėtų atsižvelgti į tai, kad pagal tos pačios konstatuojamosios dalies nuostatas paslaugų turėtojai neprivalo pateikti išsamios ir individualiai pritaikytos informacijos apie kiekvieną kūrinį. Tačiau paslaugų teikėjai ir teisių turėtojai derėdamiesi dėl sutarties gali susitarti dėl konkretesnių ir išsamesnių ataskaitų. Siekiant užtikrinti sąžiningą

teisių turėtojų atlygį svarbu teikti reguliarias ir tikslias ataskaitas apie licencinėje sutartyje nurodytų kūrinių ir objektų naudojimą.

Siekdamos padidinti ataskaitų veiksmingumą ir palengvinti jose pateiktos informacijos tvarkymą valstybės narės gali skatinti paslaugų teikėjus laikytis kokios nors geriausios praktikos ir pramonės standartų, susijusių su ataskaitų formatais, net jei direktyvoje to nėra reikalaujama.

Galiausiai, reikėtų pažymėti, kad konkretesnių reikalavimų apie ataskaitų teikimą yra nustatyta Direktyvos 2014/26/ES 17 straipsnyje. Šie reikalavimai taikomi turinio dalijimosi internetu paslaugų teikėjams kolektyvinio administravimo organizacijų atžvilgiu.